

Slovník libereckých autorů

Diplomová práce Dity Kaňkové, obhájená na katedře českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci v roce 2003

Vybrané zkratky a značky

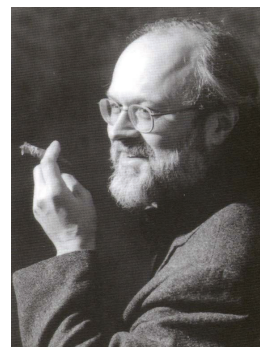
AJ	anglický jazyk
AVČR	Akademie věd České republiky
BB	beletrie
CSc.	kandidát věd, vědecká hodnost (candidatus scientiarum)
ČB	Česká beseda
ČL	Česká literatura (časopis)
ČR	Česká republika
Čs. (čs.)	Československý
ČSR	Československá republika
ČSSR	Československá socialistická republika
D	drama
DAMU	Divadelní fakulta Akademie múzických umění, Praha
DFXŠ	Divadlo F. X. Šaldy, Liberec
doc.	docent
DP	diplomová práce
E	esej
FAMU	Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění, Pha
FF	Filozofická fakulta
HD	Host do domu
CHKO	Chráněná krajinná oblast
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
k	katalog
KAL	Kruh autorů Liberecka
KL	Kalendář Liberecka
KSČ	Komunistická strana Československa

LD	Liberecký den
LidD	Lidová demokracie
LidN	Lidové noviny
LM	Literární měsíčník
LN	Literární noviny
m	mapa
MFD	Mladá fronta Dnes
Mgr.	magistr
MŠK	Ministerstvo školství a kultury
ND	Národní divadlo, Praha
NK	Nové knihy
NP	Národní park
p	průvodce
P (PP)	próza (prózy)
PF TU	Pedagogická fakulta Technické univerzity v Liberci
PF UK	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Ph. D.	doktor filozofie
PhDr.	doktor filozofie
PL	Právo lidu
R (RR)	román (romány)
ref.	referát(y) o díle
RNDr.	doktor přírodních věd (rerum naturalium doctor)
Rp.	reportáž
RP	Rudé právo
SD	Severočeský deník
SD magazín	Severočeský deník, magazín (příloha Libereckého dne)
SM	Severočeské muzeum, Liberec
SOP	Státní ochrana přírody
SS	Svobodné slovo
SŠ	střední škola
SvětLIK	Svět libereckých knihoven
TU LB	Technická univerzita v Liberci
TV	tělesná výchova
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem

UK	Univerzita Karlova, Praha
UP	Univerzita Palackého, Olomouc
VŠ	vysoká škola
ZM	Zlatý máj
ZN	Zemské noviny
ZŠ	základní škola

E X N E R Milan

* 9. 9. 1950 Liberec

V rodném Liberci navštěvoval Střední všeobecně vzdělávací školu (1966-1969, maturita). Poté nastoupil na vysokoškolské studium do Ústí nad Labem na Pedagogickou fakultu, obor český jazyk a němčina (1969-1973, diplomová práce *Některé aspekty Hrabalova díla z hlediska filologického*, z. expresivita Hrabalova textu, Mgr.). Hned po absolvování VŠ pracoval do roku 1975 jako učitel na Železničním učilišti v Liberci a v letech 1975-1978 byl vychovatelem na Zvláštní škole internátní pro nedoslýchavé v Liberci. Doktorát v oboru dějiny české literatury a teorie literatury dokončil na FF UK v roce 1978 prací *Symbolismus a vývoj od symbolismu k realismu v poesii S. K. Neumanna v letech 1895-1902* (PhDr.). Mezi lety 1978-1991 působil jako etoped ve speciálním Dětském diagnostickém ústavu v Liberci, poté vyučoval na Gymnáziu FXŠ v Liberci a od r. 1994 do současnosti působí na TU LB na katedře filozofie, kde přednáší filozofické obory. Roku 2000 obhájil disertační práci na FF UK v oboru estetiky, *Estetika archetypu* (Ph.D.). Od podzimu 2002 má hlavní pracovní úvazek na FF UK na centru komparatistiky, věnuje se literárním a literárně estetickým oborům.

☞ Své odborné teoretické práce z oblasti estetiky, literární teorie a literární historie publikuje od roku 1989, např. v časopisech *Estetika* (významné statě: *Na okraj Kratochvílovy Filozofie živé přírody*, 1995, č. 2, s. 26-29; *Postmodernismus a transverzální rozum u Wolfganga Welsche*, 1995, č. 4, s. 64-68; *Švejka a totální román*, 1995, č. 4; *Umění, věda, kritika, tolerance*, 1996, č. 1-2, s. 107-111; *Paradox víry: paradox rozumu*, 1997, č. 1, s. 45-47; *Existence a insistence: Na okraj Heideggerovy „fundamentální“ ontologie*, 1997, č. 4, s. 55-60, a další), *Filozofický*

časopis, *Svět literatury*, *Česká literatura*. Věnuje se zde především teoretickým statím a recenzní činnosti. O jednotlivých literárních osobnostech píše medailonky, kritické studie a recenze do *Hosta* (např. J. Zahradníček, Z. Mathauser, J. Skácel, J. Zeyer, A. Heyduk, aj.), *Tvaru* (např. L. Procházková, V. Havel, L. Vaculík, E. Kantůrková, J. Durych, B. Reynek, J. Gruša, I. Diviš, J. Typlt, V. Holan, B. Hrabal, J. Kameník, J. Hauková, V. Linhartová, aj.), *Regionu*, *Svobodného slova*, *Dialogu*, *Českého deníku*, aj. Ve *Tvaru* vyšly básně **Druhá smrt Hynka Máchy** (1991), **Elegie o smrti přítele** (1993) ze sbírky *Elegie o těch, kteří*. V edici *Tvary* byla roku 1994 zveřejněna rozsáhlá báseň **Otec morem nakažených v Kutné Hoře** (1982). Tvorba otiskla báseň **Básníková jízda do pekel** (1990, č. 9). Uveřejnil také několik statí, ve kterých se věnuje otázkám literární kritiky, např. *Kritika v době postkritické* (*Tvar* 1993, č. 24); *Nevím, zda literární kritik...* (*Tvar* 1996, č. 10). E. jako první z kritiků zhodnotil dílo Jiřího Kuběny v rozsáhlé studii *Básník ukřižovaný na vodopádu*, která byla otištěna formou předmluvy v knize J. Kuběny: *Krev a víno Výbor s díla 1953-1995* (1995). Ukázky z poezie a prózy jsou v současné době uveřejňovány na internetové stránce <www.libereckelisty.cz> a pár veršů vyšlo v prvním čísle *Notesu* (2001).

Zahraničí: První publikace jeho básní vůbec byla **Elegie o smrti přítele** a vyšla v anglickém překladu amerického básníka Claytona Eshlemana a v jazykové úpravě Jana Bendy. Otištěna byla roku 1978 v literárním časopise *Montemora* (č. 4), který vycházel současně v New Yorku a Londýně. Tam také vyšla **Elegie o poštovním doručovateli** (*Montemora*, č. 5), **Elegie o věčném tulákovi v srdci Čech** (*Montemora*, č. 7, zároveň tamtéž i v originále) a **Elegie o příteli na vozíku**, kterou uveřejnil *Another Chicago Magazine* (1985, č. 14). K dalším překladům již nedošlo, pošta mezi oběma překladateli byla cenzurována a nakonec úplně znemožněna.

 Poezii se věnuje od roku 1970, některé básně vyšly koncem 70. a v průběhu 80. let časopisecky u nás i v zahraničí. Až v roce 1990 vyšel první výbor básnických textů **Ve slově hlína** v počtu 500 kusů s doprovodnými fotografiemi J. Pikouse. Jedná se o drobnější lyriku, výrazně imaginativní a niternou. **Poesie Z** je souborem pěti básnických knížek a obsahuje veškeré autorizované veršované dílo (*Králův most*, 1976-77; *Elegie o těch, kteří*, 1976-78; *Ďábel podle Darwina*, 1977-78; *Noc majestátu*, 1979-80; *Otec morem nakažených v Kutné Hoře*, 1982). Poslední dvě

sbírky **Noc majestátu** a **Otec morem nakažených v Kutné Hoře** mají charakter poémy, první z nich je více lyrická, druhá pak epická, započatá v den 300. výročí smrti Bedřicha Bridela. Sbírka **ArteMiss**, nejaktuálnější lyrický počin, je pravidelně rýmovaná, tématicky živородější a celkově optimističtější. V 80. letech se začal **E.** soustředěněji věnovat též próze. Knihy **Struktura štěstí** a **A přece zázrak chtít...**, z nichž každá obsahuje trojici novel, jsou situovány do Liberce nebo jeho širšího okolí. Citlivým přístupem vystihuje různé lidské osudy, obyčejný život běžného člověka a úctu k němu. Rozsáhlý román **Svatoušek** vznikl již v roce 1995, je autobiografickou výpovědí, popisující peripetie dětství a jinošství, včetně pobytu ve výchovném ústavu. Děj je opět zasazen do libereckého prostředí. **E.** vědecké práce se zabývají studiem díla C. G. Junga, zajímá se také o teorii archetypu z hlediska možností aplikací v oborech teorie a kritiky literárního díla (**Aktanty a nevědomí**).

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** *Struktura štěstí* (PP, 1987); *A přece zázrak chtít...* (PP, 1989); *Svatoušek* (P, 2002). **Poezie:** *Ve slově hlína* (1990, výbor básnických textů s fotografiemi J. Pikouse); *Poesie Z* (1998, 5 sbírek z let 1976-1982); *ArteMiss* (2002). **Účast v týmových pracích:** R. Karpaš: *Kniha o Liberci* (1996). **Příspěvky ve sbornících:** *Scholé filosofia: Trojúhelníky, čtverce, krychle, koule: O užitečnosti modelů v lidském myšlení*, 1996, s. 193-199; *Horizonty vědění (Anaximandrův model vesmíru jako estetický fenomén)*, 2000, s. 96-105; *Čas a doba (Existence a archetyp: Heidegger a hlubinná psychologie)*, 2000, s. 159-167; *Souvislosti (Apeiron a hranice)*, 2001, s. 29-38; *Otázka a odpověď (Monismus a dualismus jazykového znaku)*, 2002, s. 53-63; *Bítov 96* (1997); *Bítov 97* (1998); *Bítov 99* (2000); *Sex a tabu v české kultuře 19. století* (AVČR, 1999); *Deset let poté* (AVČR, 2000); *Fenomén smrti v české kultuře 19. století* (AVČR, 2001). **Odborné práce:** *Aktanty a nevědomí. Pokus o přiblížení teorie archetypu a strukturální sémantiky. Na příkladu Goethova Fausta* (2002).

LITERATURA: M. Kovařík představuje, *Tvar* 1991, č. 9, s. 9; R. Karpaš: *Kniha o Liberci* (1996, stať M. Exnera: *Liberečtí spisovatelé*); *Kdo je kdo. Osobnosti české společnosti*. (2002); ▲ ref. *Ve slově hlína*: B. Balajka, *Tvar* 1991, č. 28, s. 14; Z. Vybíral, *Tvar* 1991, č. 28, s. 14; ▲ ref. *Poesie Z*: J. Staněk, *Tvar* 1999, č. 5, s. 22; ▲ ref. *Svatoušek*: Š. Švec, *Právo* 23. 3. 2002. **Interview:** B. Správcová, *Tvar* 2000, č. 13, s. 8-9.

HEJNIC Otto

* 15. 11. 1945 Praha

Pochází z rodiny živnostníků, otec vlastnil drogistický obchod v Klatovech. Na základní školu chodil v Lounech, odkud se rodina přestěhovala do Příbrami, kde navštěvoval střední školu hornicko – geologickou (1960 – 1964, maturita). Ve studiu pokračoval na Vysoké škole báňské v Ostravě, ze které byl v roce 1969 vyloučen. Kvůli zpřísněným zdravotním předpisům, brýle, nemohl pracovat v podzemí. Nastoupil na stavbu přivaděče pitné vody ze Želivky do Prahy, do Zlenic, kde pracoval na drtičce a v kanceláři. Roku 1971 přešel na uranové ložisko Hamr – Stráž pod Ralskem, kde 20 let pracoval v nepřetržitém provozu na geologickém průzkumu a při vrtání technologických vrtů chemické těžby uranu jako vrtač, přebírající technik a vrtmistr. Roku 1990 byl ve Stráži založen odborářský podnikový občasník *Zpravodaj*, stal se jeho redaktorem. Od roku 1994 zachycují dění na s. p. DIAMO podnikové Noviny DIAMO, nyní *DIAMO*. Tento občasník, fakticky měsíčník, řídí O. Hejnic dodnes. Mapuje dohasínající těžbu uranu a hlavně zahlazování následků těžby uranu, nyní i těžby barevných kovů a černého uhlí a zabývá se historií hornictví. Je členem Obce spisovatelů a jedním ze zakládajících členů Kruhu autorů Liberecka.

✉ Na průmyslovce psal texty písní a juvenilní básně. Na Vysoké škole báňské v Ostravě začal psát povídky, které uveřejňoval v studentských časopisech *Baňák a Buchar*. V 80. letech byl členem literárního kroužku při libereckém Okresním kulturním středisku, které vydávalo bulletiny *Proměny a Cesty*, povídky; částečně i editorem. Publikoval povídky v tehdejších *Kmeni*, *Vojákovi* a přílohách *Průboje a Mladé fronty*. V roce 1983 se marně pokoušel dostat na studium scénaristiky na pražské FAMU. V 90. letech se stal externím redaktorem libereckého *Regionu*, kde

uveřejňoval povídky, recenze a editoval kulturní rubriku. Spolupodílel se na krátké existenci severočeského kulturního měsíčníku *Kult* (1996). O divadle, výstavách a koncertech psal a občas píše do *Libereckého dne*, *MFD*, *Horymíru*, *Zemských novin*, *Českého deníku* a *Dokořán*. Povídky publikoval v *Salonu Právo*. Přispěl do *Notesu* č. 1 a *Notes* č. 2 připravil. Další povídky, ukázky z děl a kulturní recenze můžeme najít také v časopise *SvětLIK* a hlavně na internetové stránce <www.libereckelisty.cz>, jejíž je H. správcem.

Pro rozhlas napsal hru **Návraty** (Brno, 1989). Napsal scénář k videoklipu **Polívka dršťková** pro hudební skupinu Kpt. Nemo band (1997). Je autorem libreta a některých písňových textů muzikálu **Chytil kometu**, který vytvořil spolu se svým bratrem Jiřím Hejnicem (hudebník a textař). Muzikál měl premiéru 24. září 1999 v Divadle Příbram, dále byl uveden v Divadle U hasičů v Praze (první pražské uvedení 25. listopadu 1999).

 První básnické pokusy se bohužel propadly do dějin zapomnění a ani sám autor bohužel své prvotisky nedochoval. Jeho první prozaické dílo, **V pátek večer**, cyklus na sebe volně navazujících povídek, získalo cenu Severočeského nakladatelství (1983). V této knize, ale i v následujících, předznamenává H. svou inspiraci v beatnické generaci 60. let. Jeho hrdinové jsou především mladí lidé, kteří rádi cestují stopem, poslouchají nebo i sami vytvářejí rockovou a jazzovou muziku a nechávají se nést proudem života se vším, co k němu patří. V dalším cyklu povídek **Ztracená závrat'**, který mozaikovitě vykresluje mnohdy kontroverzní příběhy od šedesátých do devadesátých let, se objevují texty již dříve uveřejněné v novinách a časopisech, jiné vycházejí až zde. Řada povídek se odehrává v Příbrami, v Liberci, ve Stráži, kde byla posádka sovětských vojsk, na Ještědu a v Jizerských horách. Příbram, střední hornicko – geologická škola, záliba v hraní na kytaru a čundrování vystihují velmi silné autobiografické rysy prvního románu **Dvě lásky na začátek**. Sedmnáctiletý student Petr se setkává při studiu na hornické škole s prostředím, které ho postupně přetváří v dospělého jedince. Jeho lidské zrání se zdá být nejsilnější právě v prvních milostných zkušenostech a vztazích k vrstevnici Marcele a o několik let starší Janě. Mezi nimi Petr ztrácí a nalézá odpovědi na nelehké otázky po náplni a smyslu života. Téma samotné je jistě i pro dnešní mladou generaci stále aktuální. Schopnost atraktivního vyprávění, plného pestrých přirovnání a hovorového až slangového jazyka mladých lidí, dává i obyčejným věcem velice čtivý náboj.

Nejčerstvější prací je román ze sportovního prostředí **Nebe na dosah**. Příběh o trampolínistce byl původně filmovým scénářem Barani, později měl vyjít jako kniha s titulem Skokanka (1990, 1991), ale Severočeské nakladatelství zkrachovalo. Po čtyřech úpravách a seškrtní některých scén byl vydán až v současnosti. Hlavní hrdinka, mladá Ivana, propadla málo známému sportu, skokům na trampolíně. Každodenní tréninková dřina odměněná i velmi dobrými výsledky v závodním klání se zřetelně odráží na její povaze. Celkem plachá a citlivá dívka se mění v samostatnou a cílevědomou osobnost, která se dokáže postavit na vlastní nohy. Zdravotní a částečně i rodinné problémy ji donutí s aktivním sportem skoncovat a až tehdy si plně uvědomí, co pro ni vlastně život znamená.

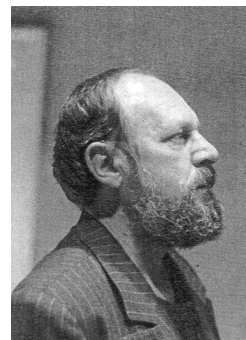
BIBLIOGRAFIE: **Próza:** V pátek večer (PP, 1983); Dvě lásky na začátek (R, 1987); Ztracená závrať (PP, 1997); Nebe na dosah (R, 2002). **Samostatné povídky:** Fanča blues (1995); Podlena (1997); Zelený sníh (2001); Korejs a Hüblová (2001); Prozření pohřebního řečníka, báječného Karla (2001); Shakespeare na cestě z Hamru (2001). **Účast v týmových pracích:** R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996); Příbramský muzikant 1 (1997); Liberec – město a kraj pod Ještědem (regionální publikace, 2000); Stalo se na severu Čech 1900/2000 (2001); Rudné a uranové hornictví (odborná publikace 2003).

CD: Chytit kometu: soundtrack muzikálu, 19 vybraných skladeb zpívaných herci muzikálu, křest při pražské premiéře (1999); Podlena: povídku čte Pavel Nový, hraje Ivan Korený (2000).

LITERARURA: Kdo je kdo. Obec spisovatelů (1996); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé); V. Trantina a kol.: Velký slovník osobností vědy a kultury příbramského regionu - 1945 až současnost (2001); ▲ ref. Ztracená závrať: J. Janáček, MFD 4. 7. 1998, s. 3. **Interview:** M. Králová, LD 1998, č. 33, s. 7.

HELŠUS Václav

* 6. 3. 1947 Louny

Pochází z rodiny mlýnského truhláře. Maminka ho vedla od mládí k citovému a kulturnímu životu. S divadlem se poprvé osobně setkal na gymnáziu, zde maturoval v roce 1965. Na popud učitele matematiky pana Šlajchera, velkého milovníka lounského ochotnického divadla, si dal přihlášku na DAMU a byl přijat. V prosinci 1968 těsně před dokončením školy se rozhodl vycestovat do Anglie, kde místo zamýšlených čtrnácti dnů zůstal do léta 1969. Oficiálně zde studoval angličtinu a divadelní kulturu, pracoval v samoobsluze a jako číšník v restauraci, shlédl řadu moderních anglických divadelních představení. V říjnu 1969 znovu nastoupil na školu v Praze, kterou na jaře roku 1970 obhajobou práce *Vnitřní a vnější herecké prostředky* dokončil. Ještě před absolvováním DAMU se stal novým členem ústeckého *Kladivadla*. Po přejmenování na Činoherní studio **H.** po dvou letech odešel do libereckého *Studia Y*. Koncem roku 1978 přešlo Studio Y do Prahy, **H.** zůstal v Liberci s přáním vyzkoušet si klasické divadlo. Od nové sezóny nastoupil do svého nejdelšího hereckého angažmá v *DFXŠ*. Toto divadlo opustil na dvouleté období (1987-1989), které účinkoval v *Národním divadle* v Praze. Další dvouletou smlouvu v ND už neobnovil a definitivně se vrátil do Liberce k „Šaldům“. Na začátku sezóny 1989-90 bylo v Liberci otevřeno *Malé divadlo*, místo pro netradiční a experimentální inscenace nových textů, které dokonale vyhovuje **H.** kontaktnímu herectví. Na prknech těchto dvou libereckých scén je jako herec, režisér a dramatik aktivní dodnes. Je členem Kruhu autorů Liberecka, ve kterém sám sebe považuje za spojovací článek mezi spisovateli a širokou čtenářskou veřejností.

📁 S jistou pravidelností přispívá poslední dva roky svými čtvrtletními fejetony „*Jak to vidí herec Václav Helšus*“ do *MFD-Liberecko*, jimiž glosátorsky vystihuje současný život na prknech či v zákulisí *DFXŠ* v Liberci. Již přes rok pořádá a moderuje jeden

čtvrtek v měsíci (většinou předposlední) neformální setkávání s milovníky a návštěvníky DFXŠ v liberecké hospůdce Barrandof v Liberci. Komponovaný večer je nazván „Co se děje v zákulisí“ a herec v něm představuje hudebníky, své kolegy a kolegyně herce z DFXŠ, amatérské divadelní skupiny, zajímavé umělce. Setkání bývá vždy velmi umělecky pestré a nápadité. Většinou mohou přítomní diváci spatřit úryvek z nějaké hry, z aktuální nabídky programu DFXŠ, vyslechnout právě ony „drby“ ze zákulisí, rozhovor s hercem či herečkou a tím poznat tzv. kamenné divadlo z jiné stránky.

Divadlo: V hereckém životě prošel H. mnoha divadelními rolemi. Např.: Kladivadlo Ústí nad Labem: *Královské variace, Hadrián z římsů,...* Studio Y: *Večery pod lampou, Dvanáct křesel, Ubu králem, Žena ve skříni, Michelangelo Buonarroti, Mamzelle Nitouche, Mackbeth, Budovatelé říše, Žebrácká opera, Rozhovory se Sókratem,...* ND: *Vassa, Rozbitý džbán, Vy jste Jan, Lucerna, Král Jindřich, Modrý pavilon,...* DFXŠ: *Jiří z Poděbrad, Josef Švejk aneb Veliká doba si žádá velké lidi, Enšpígl, Molière, Vstaň Mistře, Don Quichote, Tragická historie o doktoru Faustovi, Revizor, Žebrácká opera, Urmefisto, Asanace, Proces, Cyrano!, Amadeus, Romeo a Julie, Vilém Tell, Kupec benátský, Sex noci svatojánské, Maryša* (nominace na cenu Thálie 1994 za roli Vávry), *Rozmarné léto, Ostře sledované vlaky, Strýček Váňa, Peer Gynt, Jakub a jeho pán, Zločin a trest, Hlava XXII., Já Claudius, Bouře, Garderobiér,...*

Film: Svůj první film natočil s Janem Kačerem, *Jsem nebe*. Dále se objevil ve filmech: *A pozdravuj vlaštovky* (J. Jireš); *Holka na zabití; Kalamita; Panelstory* (Věra Chytilová); *Súkromé životy* (Dušan Hanák); *Zvířata ve městě* (Křístka); *Zvláštní bytosti* (F. Fenič). Rád pracoval s režisérkou H. Plívovou-Šimkovou na filmech pro děti, např.: *Krakonoš a lyžníci, Mrkáček Čiko, Brontosaurus, Holubí dům*. S režisérem Kovalem sehrál role i v pohádkách: *Kaňka do pohádky, Čarovné dědictví*. Dále vystupoval ve snímaných představeních improvizovaných večerů Studia Y, v televizním filmu *Hříšný Václav* (zemědělská sci-fi), v mikrokomedii *Písemky*. Režisérka Eva Saudková ho obsadila do pohádky *Dvojčata* a po čase i do hry *Ten lokaj*. V ostravském studiu natočil televizní inscenaci *Osmý div světa* (s M. Vančurovou) a poté film *Evangelium podle pastýřů* (režie Oto Kosek). V neposlední řadě to byl film *Kráva* (režie K. Kachyňa).

✍ V osmdesátých letech vedl tři roky v klubu Plamen amatérský soubor *Studio Prkna*, kde mladým lidem předával své herecké umění a zkušenosti. Zde se rozvinula právě ona činnost autorská a vytvořil s amatéry dvě inscenace. První z nich byla jeho vlastní dramatizace povídek a vyprávění o Jizerských horách podle knihy M. Nevrlého, kterou nazval **Malý vandr čili etudy**. Tato scénická montáž se s velkým úspěchem hrála v „lesním divadle“ v Kateřinkách (1981). Jejím přínosem bylo i přirozené pedagogické působení na mládež (vztah člověka k přírodě, ekologie). Jako herec sám hledal divadlo, kde by se mohl uplatnit i jako autor. Jisté herecké solitérství a jedinečnost vykrytalizovalo do formy *divadla jednoho herce*, kde je vždy jen jeden živý herec na jevišti. První inscenací tohoto typu je cyklus bajek nejružnějších autorů, doplněné jednou vlastní, **Od Ezopa k Brontosauovi**, připomínající ypsilonou improvizaci. Shakespearovské téma Hamleta je pokládáno za základní komunikační kámen v další inscenaci **Hrobník Dánský**. Jako výrobní postup zde aplikuje rozebrání původního díla do základů a zcela nové sestavení jednotlivých dílků (stejný postup nalezneme i u J. Schmida). Osud Hamleta je převyprávěn očima hrobníka, objevují se zde na dobu osmdesátých let až nebezpečně zašifrované mezitexty kritizující charakter českého člověka. V ekologicky a filozoficky pojeté inscenaci **Strašák** vede H. rozhovor se strašákem v županu uprostřed zahrádky. Pohrává si s motivem k přírodě nešetrných zahrádkářů, jdoucích jen za svou úrodou; rozvažuje o člověku a světě kolem nás. Dramatizace knihy o japonském vojáku, který ještě po skončení třicetileté války dalších třicet let plní rozkaz na ostrově Lubang, je vytvořena přímo pro jeviště velkého divadla DFXŠ. Monodrama **Banzai** ukazuje to, co s člověkem může udělat válka, jak hluboko se dá zneužít poctivý člověk. Na jevišti se objevují některé prvky Brechtova epického divadla-využití techniky, výstup z role a oslovení publika. Atmosféru umocňuje všudypřítomné východoasijské umění a filozofie, postupy japonských tradičních divadel No a Kabuki (gesta, tanec v masce, výkřiky,...). **Po nás opona**, inscenace s detektivní zápletkou, je příběhem českého herce, který natáčí americký film v Čechách. V polistopadové době vzpomíná na své herecké začátky a jeho čistá duše je nemilosrdně konfrontována s dnešní komercí. Nejnovější prací je dramatizace Nietzscheho **Zarathustry**. Jedná se o scénické čtení, na kterém H. pracoval dva roky (premiéra 3. 2003).

BIBLIOGRAFIE: **Scénicky:** hra: Strašák (text oceněn Českým literárním fondem, 1984); Po nás opona (text navržen na ocenění Českého literárního fondu, 1995); **montáže:** Malý vandr čily etudy (M. Nevrlý: Kniha o Jizerských horách, 1981); **úpravy:** Od Ezopa k Brontosaurovi (1981); Hrobník Dánský (shakespearovské variace, 1982); Volby v městě (1994). **Dramatizace:** Veselohra na mostě (V. K. Klicpera: Veselohra na mostě, 1982); Banzai (Hiró Onoda: Moje třicetiletá válka, 1986); Obsluhoval jsem anglického krále (B. Hrabal: Obsluhoval jsem anglického krále, 1993); Zarathustra (F. Nietzsche: Tak pravil Zarathustra, 2002).

LP: Takzvaný (swingový) večer na přidanou, Studio Y (1980); Ozvěny malých scén 2., Hrobník dánský (1986).

LITERATURA: VI. Justl: Divadlo jednoho herce (Sborník, 1989); Anonym: Osobnost Liberecka 2001: Václav Helšus, LD 5. 10. 2001, s. 8; Náhlovská, M.: Herecký portrét Václava Helšuse. Diplomová práce FF UK, katedra divadelní vědy (2002); ▲ ref. Hrobník dánský: J. Horský, Mladý svět 1983, č. 32, s. 11; ▲ ref. Volby v městě: J. Janáček, LD 1994, 1. 3., s. 8; ▲ ref. Banzai: (hr), Vpřed 7. 11. 1986, s. 7; P. Kaňka, Zpravodaj SDFXŠ Liberec, únor 1997, s. 5-6; B. Nuska, Scéna 1987, č. 5, s. 11; L. Tampier, LD 2001, č. 222, s. 9. **Interview:** V. Šlossarová, Mladý svět 1973, č. 8; J. Buchta, Průboj 10. 2. 1972; O. Hejnic, LD 1994 (na pokrač.), č. 9, s. 11; č. 12, s. 8; č. 17, s. 9; č. 25, s. 9; č. 27, s. 9; M. Králová (Nominace na Cenu Thálie 1994), LD 1995, č. 23, s. 7; M. Králová, LD 1995, č. 30, s. 7; O. Hejnic, LD 1995, č. 292, s. 8; O. Hejnic, LD 1995, č. 298, s. 6; O. Hejnic, LD 1998, č. 151, s. 7; O. Hejnic, SD magazín 1998, č. 261, s. 3; P. Koukal, SD magazín 5. 9. 2000, s. 3; L. Tampier, LD 2001, č. 11, s. 9; P. Koukal, SD magazín 2001, č. 83, s. 3.

JANÁČEK Jiří

* 7. 5. 1927 Blatná (okres Strakonice)

Rodiče vlastnili drogistický obchod v Blatné, byli vzdělaní, kulturní a ctíli historické tradice. Po vzoru svého třídního učitele chtěl být vojákem a přihlásil se na vojenské gymnázium v Hranicích na Moravě. Než mohl nastoupit, bylo gymnázium zrušeno a začala válka (školní rok 1938-39). Začal studovat na gymnáziu a v tercii přestoupil na gymnázium ve Strakonících. Odmaturoval v roce 1946. Ovlivněn maminkou a svým panem učitelem, kteří aktivně hráli v blatenském ochotnickém spolku se dostal do prostředí divadla, které ho ovlivnilo na celý život. Sám pak divadlo hrál a věnoval mu i velkou část své tvorby. Po ukončení gymnázia chtěl studovat herectví, popř. dramaturgii či režii, ale nakonec se zapsal na FF UK v Praze obor český jazyk a filosofie. Roku 1948 neprošel prověřkovým řízením a ze školy musel odejít. Začal učit v Záboří nedaleko Blatné a po odvolání byl opět přijat na univerzitu, kterou dokončil dálkově v roce 1953. Již roku 1950 nastoupil v Novém Boru a po třech letech přešel do Varnsdorfu jako učitel, kde působil do roku 1966. Poté odešel do Liberce do Severočeského nakladatelství a

po třech letech zjistil, že redaktorská práce není tak zajímavá jako pedagogická. Vrátil se do oboru roku 1969, učil na Střední ekonomické škole v Liberci do roku 1990. V té době vznikala Pedagogická fakulta při Technické univerzitě v Liberci, a zde na katedře českého jazyka a literatury působí stále jako externista, vede semináře a přednášky v oblasti literatury 19. století. Od svých jedenácti let je skautem, od roku 1991 členem Svojsíkova oddílu. Spolu s L. Středou a V. Píšou se věnuje již od roku 1991 mladým začínajícím literátům (ZŠ, SŠ, VŠ) v Literárním klubu při Krajské vědecké knihovně v Liberci. Roku 1970 byl zapsán do České besedy a je také členem Kruhu autorů Liberecka, členem Syndikátu novinářů ČR a Teatrologické společnosti v Praze.

📁 J. působí především jako literární vědec, kritik a publicista. Jeho divadelní a literární recenze vycházejí od 50. let v *Cestě míru*, *Učitelských novinách*, *Mladé frontě*, *Kulturních přehledech Varnsdorf*, *Průboji*, *Dialogu*, *Uměleckém přednesu*, *Kulturním měsíčníku Louny*, *Našich novinách* (Strakonice), *Jihočeské pravdě*, *Regionu* (*Skautská hlídka*), *Kultuře a sportu Liberecka*, *Vpředu*, *Týdeníku rozhlas*, *Blatenských listech*, *Československém loutkáři*, *Severočeském deníku*, *Libereckém divadelním magazínu*, *Divadelních novinách*, *Divadelní revue* (zde vyšly dvě významné statě: **Divadlo v čase nepohody. Německé divadlo v Liberci v letech 1934-1938**, 1993, č. 3, s. 3-16; **Výspa porozumění. Český repertoár v Městském divadle v Liberci, Stadttheater Reichenberg, 1883-1941**, 2000, č. 2, s. 44-53), *Libereckém dni* (v roce 1993 zde vyšel cyklus studií **Německá divadelní tradice v Liberci**, srpen-říjen), *Lidových novinách*, *Karolince* (Podještědský měsíčník, uveřejněna řada literárních fejetonů), *Čtení pro češtináře*, *Labyrintu revue*, *Jizerských a Lužických horách*, *Zlatém máji*, *MFD*, *Našem kraji*, *Listech Strakonicka*, *Kalendáři Liberecka*, *Tvaru*, *Notesu*, *Libereckém skautingu*, aj. Nejnovější recenze jsou přístupné na internetové adrese <www.libereckelisty.cz>.

Rozhlas: V letech 1999-2001 vysílal na stanici radia *Svobodná Evropa* recenze o regionální literatuře (severní Čechy) a o loutkářích.

✍ V 60. letech za pedagogického působení ve Varnsdorfu vedl své žáky k poezii, organizoval je v recitačním souboru, se kterým navštěvovali i různé celostátní soutěže. V této době se J. seznámil i s některými později významnými tvůrci poezie (např. Karel Šiktanc), sám také pár básnických pokusů napsal a otisknul v *Dialogu*

(zrušen v r. 1969). Od 80. let mu začaly opět vycházet statě a recenze, především za spolupráce s P. Koukalem z *Průboje*. Jako recenzent se věnuje především divadelní a literární kritice. Nejprve recenzoval loutková představení v Naivním divadle v Liberci a později i činoherní výkony na prknech „velkého“ DFXŠ a stal se pravidelným návštěvníkem a kritikem obou divadel po dobu deseti let. V 80. a 90. letech publikoval odborné statě, zejména z oblasti divadelní (české a německé) a literární historie, v edici *Zpráv české besedy* a po nástupu na Pedagogickou fakultu přispíval do sborníků, interního časopisu *Čtení pro češtináře* a autorsky se podílel na skriptech k výuce dětské literatury.

BIBLIOGRAFIE: Účast v týmových pracích: Naivní divadlo Liberec 1989-1994 (1994); Jaroslav Průcha – učitel a spisovatel (1988); Kniha o Liberci (1996); Kouzlo starých pohlednic (1997); Český taneční slovník (slovníkové heslo, 2001); Stalo se na severu Čech 1900-2000 (spolupráce na heslech o divadle v Liberci, 2001). **Příspěvky ve sbornících:** Umělecký přednes (č. 19, 1968); Zprávy české besedy (řada významných statí - 1983: *Sto let Národního divadla v Praze*, č. 43, s. 7-13; 1986: *Zamyšlení nad osudovým setkáním F. X. Šaldy s Evou Jurčinovou*, č. 56, 30 stran; 1988: *Amatérští loutkáři v Liberci 1918-1938*, č. 63, 55 stran; 1994; 1996: *Jaroslav Tomsa*, č. 72, 10 stran; 1999: *Devět fejetonů o Karolíně Světlé*, č. 87, 26 stran; *Dopisy Julia Zeyera Karolíně Světlé. 1892-1898*, č. 89, 50 stran); Sborník k 750. výročí Blatné (1985); Cesty. Almanach amatérských tvůrců a metodický materiál (1986, 1988); Blatná a Jan Evangelista Purkyně (1987); Sborník Současnost literatury pro děti a mládež (1995); Sborník 97 (1997, zde vyšla významná stať *Český repertoár v němčině na scéně Městského divadla Liberec. Stadttheater Reichenberg, 1883-1941*); Sborník Současnost literatury pro děti a mládež II. (1998); Sborník 98 (1998); Fontes Nissae. Prameny Nisy, 200/1. Regionální historický sborník (2000); Sborník k 400. výročí Blatné (2001); Sborník 2002 (Sborník k významnému životnímu jubileu doc. PhDr. Milana Žemličky, 2003, zde vyšla významná stať *Dvakrát Goethův Faust v roce 1938*). **Katalogy:** J. Fiedler-M. Janáček-J. Slavík (1963); M. Pacner. Malba, grafika (1964); Obrazy naivní imaginace. Katalog k výstavě J. Fiedlera (1965); Ladislav Postupa. Fotografie (1967); Bonjour, monsieur Fiedler (katalog k výstavě Krajiny snů, 1968); Krajiny (katalog k výstavě J. Fiedlera, 1973); Ladislav Postupa. Fotografie a interiér (1979); Photographie von Ladislav Postupa (Der Kunstdienst in der Kirche zu Dresden, 1987); Výstavník aneb pokus o katalog výstavy ke čtyřicetinám Naivního divadla

v Liberci (1989); Ladislav Postupa. Fotografie, fotografické grafiky. 1959-1989 (1989); Devět z Blatné (2001). **Doslovy:** Arbes: Romaneta (1997); F. Šrámek: Stříbrný vítr (1997); K. Poláček: Bylo nás pět (1998); J. Čapek: Stín kapradiny (1998); J. Havlíček: Petrolejové lampy (1998); V. Vančura: Rozmarné léto (1998); E. Bass: Klapzubova jedenáctka (1999); K. Čapek: Život a dílo skladatele Foltýna (1999); J. Weiss: Dům o tisíci patrech (2000); K. Poláček: Hostinec U Kamenného stolu (2000). **Redigoval:** Krevety s pepřem (almanach Literárního klubu, 1998); Dny polité kávou (almanach Literárního klubu, 1999). **Ostatní práce:** Brožek, Analýza lásky-Janáček, Slzy na paletě (novoročenka Závodního klubu Elite Varnsdorf, výtvarný doprovod M. Janáček, 1965); Suche nach einem festen Punkt. K fotografiím L. Postupy (Herzen Europas, Tschechoslowakische Monatsschrift, November 1967, s. 26-28); Literatura pro děti a mládež. Texty pro cvičení a semináře (1997).

LITERATURA: E. Šormová, J. Blecha: Kdo je kdo v české teatrologii (1997). **Medilonky:** Blateňákovi v Liberci aneb Panu profesorovi s láskou (Sborník k pětasedmdesátinám Jiřího Janáčka, 2002). **Interview:** D. Ječmenová, LD 1993, č. 147, s. 10.

KOUDELKOVÁ Eva

* 6. 3. 1949 Náchod

V rodném městě Náchodě navštěvovala od roku 1964 Střední všeobecně vzdělávací školu, maturita 1967. V mezidobí do roku 1968 se věnovala studiu žurnalistiky v Praze na UK, které ovšem v roce 1969 dobrovolně ukončila. Následující období strávila na hradě Karlštejně jako průvodkyně. Na vysokou školu se vrátila v roce 1972, a to na FF UK, obor český jazyk a literatura, anglický jazyk. Poslední dva roky při studiu již vyučovala na Střední škole ekonomické a jazykové v Berouně. Studium jazyků zakončila diplomovou prací na téma *Božena Němcová a slovenská pohádka* (Mgr., 1978). V Berouně jako vyučující na střední škole zůstala až do roku 1984 a v témže roce přesídlila do severočeského Liberce, kde žije doposud. V Liberci působila nejprve na Státní jazykové škole jako učitelka angličtiny a od školního roku 1991-1992, tedy rok po vzniku Pedagogické fakulty při Technické univerzitě v Liberci, na katedře společenských věd PF TU v Liberci. Když se v roce 1992 zakládala na PF TU v Liberci katedra českého jazyka a literatury, stála u jejího zrodu. Zde působí dodnes,

vede odborné přednášky a semináře v oblasti světové literatury, české meziválečné literární epochy, české a světové literatury ve filmu a od školního roku 2003-2004 by měla garantovat a vyučovat i literaturu dětskou. V roce 1999 úspěšně dokončila doktorandské studium na FF UP v Olomouci (Ph. D. prací *Literární ztvárnění lidových pověstí z Náchodska*). Je členkou Obce spisovatelů (od r. 2002), současnou předsedkyní Kruhu autorů Liberecka a v neposlední řadě zakladatelkou a majitelkou *Nakladatelství Bor* v Liberci.

 Periodika: *Rodným krajem* (východočeský časopis, studie), *Hronovské listy U nás*, *Broumovsko*, *Ladění*, *Čtení pro češtináře*, *Notes*, *SvětLIK*, *Ziemia Kłodzka* (problematika kladského pomezí, Polsko). Jako většina autorů z KAL přispívá svými statěmi na internetovou stránku <www.libereckelisty.cz>.

Výraznou aktivitou s literaturou úzce související je práce v **Nakladatelství Bor** (<www.mujiweb.cz/www/naklbor>). Vzniklo v roce 2000 a jedná se o regionální nakladatelství severovýchodních Čech, tzn. že pokrývá celou oblast mezi Libercem a Náchodem. V této oblasti je to dosud jediné takto profilované nakladatelství. Nakladatelství Bor má dvě základní ediční řady. První ze stávajících edic je věnována regionální beletristické produkci, druhá z nich se zabývá odbornou nebo populárně-naučnou regionální tematikou. Chystá se třetí edice, nazvaná Prstýnek, která bude věnována výlučně pracím členů KALu.

Napsala libreto k rockové opeře **Pohádka o Liberci** (je pouze v rukopisu), na motivy stejnojmenné knihy P. Rainera (1930).

 Již od vysokoškolských studií se specializuje na problematiku relací mezi krásnou literaturou a folklorem (lidová slovesnost). Roztroušené a nahodilé záznamy ústní lidové slovesnosti se objevují v literatuře již od středověku. Z folkloru je patrná jistá národní podstata, spojuje určitý celek vzniklými specifiky. Na nějakém do jisté míry reálném pozadí pramení příběh plný mýtických, pohádkových a fantaskních prvků. Každý kraj má své kouzlo, svá tajemná a záhadná místa, o jejichž původu se vypráví odedávna. A tento starobylý svět se ve svých sebraných pověstech a vyprávěních snaží **K.** oživit a přiblížit dnešnímu čtenáři. S vysokým badatelským nasazením se probouzejí dávno zapomenuté příběhy především z oblastí autorce blízkých a dobře známých – *Náchodsko*, *Hronovsko*, *Červenokostecko*, *Novoměstsko nad Metují*, *Policko nad Metují*, *Broumovsko*, *Liberecko*, atd. Jen s dokonalou regionální a

historickou znalostí se dají znovu najít prameny dávno zapomenutých lidových vyprávění. V současné době se **K.** ve své tvorbě specializuje na lidovou slovesnost Němců v oblasti celého pásma bývalých Sudet na severu Čech. V knihách **Pověsti z Broumova** a **Pověsti z Liberce a Liberecka** mapuje tyto oblasti právě z hlediska česko-německých zdrojů. Převypráví a upravuje německé texty, vše doplňuje poznámkami a vysvětlivkami, které čtenáři mnohé objasní. Především ale zpracovává německé pověsti, které se v českém jazyce objevovaly jen ojediněle. Zde dochází k výjimečnému spojení badatelských úspěchů a vypravěčského umění. V současnosti jsou již v rukopisu i pověsti Jablonecka, zpracována jsou lidová vyprávění německých obyvatel Podorlicka a Orlických hor.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Město nad Nisou (1995); Turov, Blaník Jiráskova kraje v pověstech (1995); Ze starých vyprávění (1997); Z dávných časů. Pověsti z Náchodska, Hronovska a Červenokostecka (1999); Pověsti z Broumova (2000); Pověsti z Liberce a Liberecka (2001); Police nad Metují a okolí v lidových vyprávěních (2002). **Ostatní práce:** Anglické literární termíny (slovníček pojmů, 1990); Literární ztvárnění lidových pověstí z Náchodska (monografie, 1999); Film a literatura v období takzvané nové vlny československého filmu (příručka pro učitele ZŠ, 2000). **Lektorské posudky:** Světová literatura 19. století (M. Zeman a kol., Fortuna Praha 1993); S literaturou do života (Nekvapilová-Gillnerová, Fortuna Praha 1994); Světová literatura četbou a interpretací (M. Zeman a kol., Fortuna Praha 1994); Český jazyk pro rodinné školy (K. Kamiš, J. Nekvapilová, Fortuna Praha 1995). **Příspěvky ve sbornících:** Prameny díla, dílo pramenem (1992); Sborník 97 (1997); Kladský sborník II. (1998); Současnost literatury pro děti a mládež II. (1998); Sborník 98 (1998); Kladský sborník III. (1999); Sborník 99 (1999); Výroční sborník Společnosti AJ IV. (2001); Dějiny v českém krásném písemnictví (2002); Sborník z konference ABDOS (2002); Sborník 2002 (Sborník k významnému životnímu jubileu doc. PhDr. Milana Žemličky, 2003). **Edičně připravila:** Současnost literatury pro děti a mládež (1996); Alois Jirásek – Josef Šára: Korespondence (1996); Současnost literatury pro děti a mládež II. (1998); M. Šárová: Na Chocholouši (2001); Blateňákovi v Liberci aneb Panu profesorovi s láskou (2002, též do něho přispěla); Čtení o Krakonošovi (2002); Sborník 2003 (2003); Práce zahání demony (2003).

LITERATURA: ▲ ref. Ze starých vyprávění: J. Poláček, Ladění 1998, č. 1; ▲ ref. Literární ztvárnění lidových pověstí z Náchodska: J. Poláček, Ladění 1999, č. 3; ▲ ref. Z dávných časů: D. Klímová, Český lid 2000, č. 4; ▲ ref. Pověsti z Broumovska: J. Meier, Broumovsko 2000, č. 3-4; J. Meier, Broumovsko 2001, č. 1-2; J. Neumann, Braunauer Rundbrief 2001, č. 1-Januar, Februar, s. 11; C. Kučera, In: Němci v českých zemích - Die Deutschen in den böhmischen Ländern 2001, s. 173-174; K. Hrubý, Ziemia Kłodzka 2001, č. 125-126, s. 10; J. Janáček, Tvar 2002, č. 2; ▲ ref. Pověsti z Liberce a Liberecka: J. Janáček, Tvar 2002, č. 2; ▲ ref. Čtení o Krakonošovi: J. Šebelka, MFD 11. 10. 2002, s. B6; J. Janáček, Tvar 2002, č. 18; P. Koukal, SD magazín 23. 11. 2002. s. 2; P. Mareček, MFD Hradecký kraj 11. 1. 2003, s. D3.

K R Á L Josef

* 27. 6. 1933 Třebestovice (okres Nymburk)

Pochází z malé vesnice Třebestovice u Sadské. V roce 1946 se i s rodiči odstěhoval na sever Čech do Liberce, kde žije doposud. Absolvoval Střední průmyslovou a textilní školu v Liberci (1951), u své profese však nezůstal a nastoupil do novin *Průboj* (Ústí nad Labem), kde pracoval až do roku 1968 jako novinář a zároveň se zajímal o historii. V období komunistické normalizace, kdy mu byla znemožněna vědecká a publikační činnost, psal v ústraní. Až do roku 1990 byl na volné noze jako překladatel z němčiny. V roce 1991 založil vlastní *nakladatelství KING*, ve kterém vydává své práce a téměř každoročně vychází i Krkonošská pohádka od B. Šimkové (již 115 tis. výtisků). Od roku 1993 vlastní také *antikvariát KING* v Liberci (<www.antikvariatking.cz>).

📁 V posledních letech se jeho texty a grafiky objevily ve *Tvaru*, *Hostu*, *Aluzi* (Palackého univerzita v Olomouci), *Notesu*. V současné době jsou ukázky z jeho díla

zveřejňovány v dvouměsíčníku *SvětLIK* a zároveň na internetových stránkách <www.libereckelisty.cz>.

Roku 1979, v době, kdy začal psát básnickou prózu, vytvářel ke svým textům i ilustrace. Hra s různými barvami a tvary se pokoušela proniknout do prozaických textů a dokreslit tak celkový dojem. Nejprve využíval technik jako akvaláže, nitráže, placentální techniky, tachografiky a mnoha dalších. Zhruba po deseti letech se techniky vyvinuly v ucelený systém, základem tvorby se staly seismogramy a směřovaly k miniaturizaci struktur. Realizovány byly na fotografický papír, tehdy jediný dostupný technický prostředek. Až od roku 1995 využíval barevnost obrazů pomocí xeroxu a po roce 2000 započaly experimenty s počítačem. Tento způsob odkrývá nové grafické možnosti, zejména technické možnosti koláže a prvků geometrie. Laserové obrazy mají různé variace motivů a barev, svým výrazem vypovídají, podle slov autora, o propojení s kosmem. Svými obrazy se účastnil několika samostatných (1989 – Naivní divadlo v Liberci, monotypy; 1993 – Malá výstavní síň v Liberci, laserové obrazy; 1997 – Malá výstavní síň v Liberci, laserové obrazy) i několika kolektivních výstav.

Své první básnické prózy si vydal **K. samizdatem**. Roku 1983 to byly *Hranaté míčky s hřebíčky I.*, 1984 *Hranaté míčky s hřebíčky II.* (původně měla tato kniha rozsahem 280 stran, roku 1985 zkrácena na 140 stran) a konečně *Střemhlavý let v kleci* roku 1988. Všechny tisky byly prokládány vlastními ilustracemi na fotografickém papíře. V nové podobě vyšly knihy až v roce 2002 již s laserovými obrazy.

 V období 60. let se **K.** intenzivně zabýval historií a vznikla kniha historických reportáží **Parašutisté**, která nastiňuje situaci v tehdejší Československu po Heydrichiádě. Studium archivních záznamů odhalilo řadu souvislostí, jenž volaly po vyjasnění (např. seskoky skupin parašutistů na jaře roku 1945). Počátkem roku 1979 začal s psaním tzv. Joyceovské věty, která nemá ani začátek ani konec, a přesto podléhá jistým zákonitostem. Stylisticky je dělena pouze na menší odstavce a interpunkční znaménka čárka, otazník, vykřičník a pár teček napomáhají orientaci v toku myšlenek. Texty začaly vznikat jako jistá kompenzace vnitřního psychického přetlaku. Volný proud myšlenek vynesl na povrch zasunuté podvědomí a nevědomí, které u sebe **K.** analyzoval již během roku 1978 v zápiscích svých snů. Konec 70. let, intenzivněji pak v roky 1980-1982, znamenaly ohromnou produkci textů, které byly

s odstupem času autorem selektovány a kriticky zhodnoceny (kolážová technika-stříhání textu a jeho opětovné sestavování). *Pokusy o hledání vlastní identity* – je společný podtitul knih **Hranaté míčky s hřebíčky I.-II.** a **Střemhlavý let**. Střemhlavý let je navíc provázán šesti rozhovory s B. Hrabalem, jehož vliv je patrný i v některých **K.** literárních postupech. V této knize se objevily také texty, které byly vytvořeny až po samizdatovém vydání v roce 1988 a nové vydání z roku 2002 doplňují.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Parašutisté (1967); Hranaté míčky s hřebíčky I.-II. (2002, 300 číslovaných a autorem podepsaných výtisků); Střemhlavý let v kleci (2002, 300 číslovaných a autorem podepsaných výtisků). **Příspěvek:** Čítanka samizdatové a exilové literatury II. (1991).

LITERATURA: R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé).

K U Č E R A Ctirad

* 14. 11. 1931 Praha

Studoval gymnázium v Praze na Smíchově (1943-1951, maturita). V roce 1951 nastoupil na Vysokou školu politicko-hospodářských věd v Praze na fakultu společenských věd, která byla po roce zrušena. Roku 1953 se v Praze otevírala VŠ ruského jazyka a literatury, kde se **K.** do r. 1957 věnoval oboru překladatelství (diplomová práce *Dramatická tvorba v období Petra I.* mu byla uznána i jako doktorská, PhDr. 1968), studium si doplnil pedagogickou kvalifikací pro obory ruština a čeština. Má také širší znalosti srbochorvatštiny, ukrajinštiny a němčiny. V posledním roce studia byl už na poloviční úvazek zaměstnán na katedře jako asistent. Zde pokračoval roku 1958 v interní aspirantuře u prof. B. Iлека se zaměřením na starou ruskou literaturu. V roce 1961 odjel na půlroční stáž do Leningradu (dnes Petrohrad) na tamější univerzitu, především však pracoval na Akademii věd na oddělení staroruské literatury u akademika D. S. Lichačova, kde sbíral potřebné materiály a informace ke své práci (kandidátská práce *Staroruský Domostroj-legenda a skutečnost*, CSc. 1968).

V Liberci, kde dosud žije, nastoupil v r. 1962 na Pedagogický institut, působil na katedře cizích jazyků, vyučoval ruskou literaturu a metodiku. Roku 1966 přestoupil do Ústí nad Labem na samostatnou pedagogickou fakultu, katedru cizích jazyků, kde byl v roce 1968 jejím vedoucím. Po roce 1968 vyučoval dál s omezenou působností a až v r. 1991 byl habilitován (doc.). V Ústí nad Labem byl nejprve proděkanem pro vědu a zahraniční styky (1989), poté se podílel na vzniku dnešní Univerzity J. E. Purkyně, dále zpracoval koncepci *Ústavu slovansko-germánských studií*, jehož ředitelem se stal (1991). V současné době má poloviční úvazek v Ústavu a druhý díl úvazku si dělí na katedře bohemistiky, kde vyučuje dějiny ruské literatury a na bakalářském studiu vede semináře teorie, kritiky a praxe překladu ruštiny. Je členem Obce českých překladatelů a České asociace rusistů.

☞ Vědecko-výzkumná, odborná a publikační **K.** činnost je značně rozsáhlá. Menší příspěvky s kulturní tematikou začal otiskovat již na gymnáziu, odborně publikuje od r. 1960 např. v *Ruském jazyku* (vyšly tři části stati *Náš člověk ve Svazu*, 1966-1971 a důležitý cyklus *SSSR a my*, 7 dílů, 1987-88), *Ruštině v teorii a praxi*, *Slavice Slovace*, *DARu*, *Družbě*, *Kultuře a sportu Liberecka*, *Květech*, *Literárních novinách*, *Mladé frontě*, *Ogoňoku*, *Práci pionýrů*, *Průboji*, *Rudém právu*, *Směně*, *Tvorbě*, *Týdeníku aktualit*, *Učitelských novinách*, *vobodě*, *Vpředu*, *Záři*, *Zpravodaji pro průvodce*, *Zpravodaji katedry bohemistiky (Ústí n. L.)*, aj.

Rozhlas: Pro Čs. rozhlas v Ústí nad Labem vznikl větší počet pořadů, např. cykly *Setkání s vladimirskou literaturou* (6 dílů); *Vladimirské ozvěny* (7 dílů); *Krymské legendy* (12 dílů); *Bílou lodí po Černém moři* (8 dílů); *Putování po Vloze* (5 dílů); *Rujanská zastavení* (4 díly), *Pověsti našeho kraje* (12 dílů) a *Čtyřikrát Vladimír Solouchin*. Pro rozhlasové studio ve Vladimíru vznikl desetidílný cyklus *V gostjach u družej* (Vstreči s severočeskoj literaturou). Myšlenka na Ústav slovansko-germánských studií přišla hned v roce 1989, jejím nositelem byl právě **K.**, který zpracoval koncepci a k realizaci došlo v roce 1991 po založení Univerzity J. E. Purkyně. Výzkumná a společenská úloha Ústavu je objasňovat v širokých vědeckých, společenských a politických souvislostech zejména otázku postavení českých a moravských Němců. Ústav patří v současné době mezi nejaktivnější součásti UJEP, organizuje české i mezinárodní konference na různá témata (např. Čechy a Sasko v průběhu dějin, Jazyková otázka v Čechách, apod.) a úzce spolupracuje s domácími a zahraničními kolegy. Každoročně se v srpnu ve

spolupráci s německou organizací Ackermann Gemeinde koná čtrnáctidenní kurs češtiny pro Němce Colloquia Ustensia, ve kterém se neučí jen jazyku, ale účastní se různých kulturních akcí, besed, výletů a exkurzí. Velmi bohatá je i ediční činnost Ústavu, kde za relativně krátkou dobu existence vyšlo 31 publikací. **K.** se touto činností snaží obohacovat společnost, rozšiřovat pojem češství a to nejen na území regionu či státu, ale i za hranicemi.

 Z odborného zaměření na starou ruskou literaturu vznikla diplomová práce z období Petra I. a kandidátská práce **Staroruský Domostroj-legenda a skutečnost**, která byla věnována jedné z nejvýznamnějších památek. Této práci věnoval **K.** řadu odborných statí a přednášel o ní na Akademii věd v Sovětském svazu. V odborných kruzích je **K.** považován za zakladatele regionální rusistiky u nás. Z tohoto zájmu vzešly knihy **Po cestách přátelství** a **Cesty daleké a blízké**, pojednávající o vzájemných vztazích severních Čech a Sovětského svazu. Na téma ruské literatury v českých zemích často přednáší, koncipuje široký regionální výzkum a v současné době se zajímá především o ruskou emigrantskou literaturu na území severních Čech. Výrazná je **K.** činnost překladatelská, zejména v knihách **Krymské legendy** a **Stepan Razin**.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Alexandr Fadějev a Československo (monografie, 1976, s M. Zahrádkou); Po cestách přátelství (1982); Cesty daleké a blízké (1986). **Překlady:** Krymské legendy (1975); A. Sacharov: Stepan Razin (1979); M. Alexejev: Neslzávé údolí (1981); J. Bondarev: Hledání pravdy (1986). **Účast v týmových pracích:** SSSR-strana i kultura (učebnice pro FF a PF, 1989). **Příspěvky ve sbornících:** Bulletin VŠRJL (ÚRJL) Praha (1960,1962, 1963, 1971); Wiener slavistisches Jahrbuch (Wien-Graz, 1972); Sborní Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem-řada cizích jazyků (1974, 1977, 1980, 1986, 1988); Cesty nezapomenuté a nezapomenutelné (1977); Doklady i soobščeniija čechoslovackoj delegacii (Bratislava, 1982); Cesty k dnešku (1983); Naučnyje tradicii i novyje nepravlenija v prepodavanii ruskogo jazyka i literatury (Budapešť, 1986); Maxim Gorkij a dnešek (1987); AUC-Translatologica Pragensia (1988, 1989, 1990); Sborník 98 (TU LB, 1998); Liberecký Den lidové kultury 1938 (1998); Integrace Evropy a interkulturní komunikace (1998); Literatura a česko-německé vztahy (1998); Česko-německá jinakost (1999); Globalizace světa: konec národní identity? (1999); Komunikace

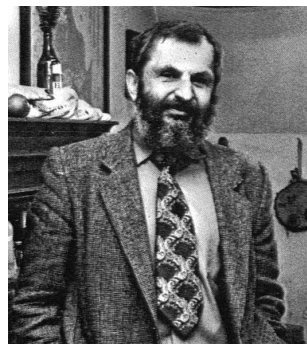
v období globalizace (1999); Začátek konce (Rok 1945 a ruská literární emigrace v Čechách, 2001); Blateňákovi v Liberci aneb Panu profesorovi s láskou (2002); Masarykovo Rusko a Evropa v pokřiveném zrcadle (2002); Puškin či Pelevin: okraj nebo střed? (2002); Česko-německý dialog: německé pověsti ze severních Čech (2002).

LITERATURA: Česká slavistika, osoby a instituce. Národní knihovna ČR-slovenská knihovna, Slovenský ústav AVČR, Praha 1999, s. 181; AUP-Slavogermanica X., č. 70 (Sborník k sedmdesátinám Doc. PhDr. Ctirada Kučery, CSc., 2001); O. Richterek: Ctirad Kučera jubilující. Opera slavica XI. Ústí nad Labem 2001, č. 3, s. 46-48; P. Koukal, SD magazín 9.-10. 2. 2002.

NEVRLÝ Miloslav

* 29. 10. 1933 Praha

V rodné Praze navštěvoval reálné gymnázium, kde v roce 1952 složil maturitu. Všechny své volné chvíle trávil v údolí Vltavy, na pražských periferiích chytáním a kroužkováním ptactva. Již od dětství byl skautem a později vedl turistický oddíl mládeže v Liberci (Dynamo do roku 1989, poté opět obnoven skauting). Zájem o přírodu prohluboval odborným studiem na Přírodovědecké (tehdy Biologické) fakultě UK se specializací na systematickou zoologii, obor obratlovci (1952-1957). Školu zakončil diplomovou prací *Slepá střeva ptáků* (promovaný biolog). Později, roku 1969, obhájil svou rigorózní práci (RNDr., *Zimoviště netopýrů v Jizerských horách*). 1. března 1957, tedy ještě v posledním roce na vysoké škole, nastoupil na umístěnku do Liberce na poloviční úvazek jako pracovník do Severočeského muzea. Zde působil od roku 1965 až do konce roku 1996 jako vedoucí přírodovědeckého oddělení. Od roku 1997 má v muzeu poloviční úvazek a pracuje jako samostatný odborný pracovník – zoolog. Řadu let vykonával i funkci okresního konzervátora státní ochrany přírody a později krajského konzervátora SOP pro zoologii. Je iniciátorem hnutí obnovy památníků na různá neštěstí v Jizerských horách a od roku 2000 členem Jizersko-ještědského spolku.

📁 **Periodika:** *Vpřed, Průboj* (Ústí nad Labem), *Noviny Jablonecka, Cesta míru, Zemědělské noviny, Lidová demokracie, Rudé právo, Ještěd, Veterinářství, Živa, Severočeskou přírodou* (Litoměřice), *Lidé a země, Vesmír, Časopis Národního muzea, Turista, Krkonoše, Vrchlabí* (zde vycházely na pokračování povídky **Zašlá chuť morušek**, 1987, č. 1-7, vždy na s. 16-17; a soubor 13 článků **Stará tvář Jizerských hor**, 1993, 1994), *Volkszeitung* (Praha), *Poledník LVT, Krásy domova, Květy, Turista, Geografické rozhledy, Pionýrská stezka, Pionýr, ABC mladých techniků a přírodovědců, Kultura a sport Liberecka* (zde v Kulturním kalendáři vyšel soubor článků **Putujeme podél severočeských řek**, 1991), *Region, Liberecký den, Zprávy České besedy, Lidové noviny, Kulturní přehled* (Jablonec n. N.), *Jizerské a Lužické hory* (soubor 12 článků **Pomníčky Českého Švýcarska**, 1996; zároveň zde byl uveřejňován výběr textů z pozdější stejnojmenné knihy *Chvály Zadní země*, 1996), *Lomikámen, Roverský kmen, Junák, Skaut-Junák, Skauting*, aj. V časopise *Junák* bylo uveřejněno padesát textů o všech CHKO a NP Československa - **Nejkrásnější sbírka** (1990, 1991, 1992). Pod stejným názvem ji roku 1997, se sto let starými obrazy a kresbami, souborně vydalo nakladatelství TDC Junák v časopisu *Fons*. O rok později vyšla znovu s ilustracemi Michala Floriana v libereckém nakladatelství *Skauting*. Zatím poslední podoba vyšla roku 2001 s barevnými snímky známých fotografů krajiny a přírody (např. V. Bárta, L. Blažek, A. Čvančara, M. Kalík, V. Koutecká, K. Kuklík, B. Prokůpek a další). Pro roverský časopis *Fons* byl napsán text **Chvály Zadní země** (1995, 44 s.), který byl doprovázen sto let starými ilustracemi Karla Liebschera. V příloze *Roverského kmene* vyšla v roce 2002 povídková knížka **Zašlá chuť morušek**.

Cyklostylem vyšlo: **Gemmae sunt enim gemmae** (Pupeny jsou totiž drahokamy). Herbář zimních pupenů původních nebo pěstovaných československých stromů (LB, 1968, 34 s.); **Putovní tábor** (TJ Dynamo, 1971, 10 s.); **Za bílým pavoukem** (TJ Dynamo, 1974, 42 s.); **Rumunská expedice** (TJ Dynamo, 1975, 35 s.); **Cestovní zpráva čarodějova učně** (TJ Dynamo, 1976, 11 s.; dále přepsal a rozmnožil M. Gajdošík, 1999); **Svaté moře Bajkal** (TJ Dynamo, 1976, 3 s.) a další.

✍ Po nástupu do Severočeského muzea v Liberci se N. dostal nejen k zajímavé práci v přírodovědeckém oddělení, ale vykonával zároveň i funkci výkonného redaktora *Sborníku Severočeského muzea – Přírodní vědy*. Tento sborník začal

vycházet v roce 1958 a do roku 1997, kdy jeho činnost skončila, vyšlo celkem dvacet čísel. Od třetího čísla, po odchodu Pavla Smrže, až do roku 1997 byl **N.** hlavním redaktorem a také přispěvatelem. Na stránkách sborníku se publikovaly samostatné původní práce z regionu severních Čech, především z oblastí geologie, mineralogie, botaniky a zoologie. V letech 1960-1972 inicioval a redigoval **N.** také ojedinělou tematickou *Knižnici Jizerských hor*, kterou vydávalo přírodovědecké oddělení. Publikace v ní vydávané přinášely informace o přírodovědeckých hodnotách Jizerských hor. Zájem o přírodu a regionální pověsti, vlastní zážitky a zkušenosti z přírodovědeckých pozorování daly vzniknout jedné z „biblí“ severu, **Knize o Jizerských horách**. Součástí knihy je mapa této oblasti s vyznačenými významnými místy a pomníčky, které se v knize objevují. **Karpatské hry**, které vyšly již pětkrát, jsou vnímavým putováním po rumunských Karpatech, plným touhy po dobrodružství. Texty, které vznikly nejprve pro časopisy, vytvořily základ ke knihám **Nejkrásnější sbírka** (krajiny České a Slovenské republiky) a **Chvály Zadní země** (Labské pískovce). V nejnovějších vydáních jsou oba tituly doprovázeny barevnými fotografiemi jasně podtrhující i pestrost **N.** výrazových prostředků. Obraznost a poetika sahající místy až k básni v próze nevyvolává dojem literatury faktu, cestopisu ba dokonce průvodce. Odlehčené, populárně odborné popisování přírodopisných zvláštností kraje je viděno očima poutníka.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Kniha o Jizerských horách (1976); Karpatské hry (1982); Nejkrásnější sbírka (1997, 1998, 2001; rozdílný obrazový materiál); Kouzelný Český ráj (2001, barevné snímky S. Weiss); Chvály Zadní země (2002). **Účast v týmových pracích:** Jizerské a Lužické hory – turistický průvodce (1963); Liberecko, socialistická akademie (1966); Jizerské hory (1971); Jizerské ticho (1978); Z ptačí říše (1987); Jizerské hory (1988); Kniha o Liberci (1996); Město Liberec a kraj pod Ještědem (1997); Rovering (2000); Přírodní park Ještěd (2001). **Příspěvky ve sbornících:** Sborník Severočeského muzea - Přírodní vědy (20 čísel, 1958-1997; zde vyšla řada významných odborných studií, např.: 1958: *Liberecká zoologická zahrada*; 1972: *Dvanáct let výzkumu netopýrů na Bílé Desné v Jizerských horách*; 1975: *Ornithologická bibliografie Jizerských hor*; 1987: *Dvacet pět let výzkumu netopýrů na Bílé Desné v Jizerských horách*; aj.); Zprávy České besedy (1971, *Chráněná území Severočeského kraje*); Sperho (almanach „T“, TJ Klínovec, 1989); Mazurské pojezeří (almanach „T“, TJ Klínovec, 1989/90). **Topografické práce,**

mapy, průvodci: Topografie živých rašelinišť Jizerských hor (1961); Jizerské hory - Průvodce naučnou stezkou Bukovec-Jizerka-Rašeliniště Jizerky (p 1971, také v německém jazyce); Jizerské hory - turistický průvodce (p 1983); Ještědský hřbet (m 1997); Hrádecko a Chrastavsko (m 2001). **Bibliografické práce:** Bibliografie Jizerských hor za roky 1945-1968 (1969); Bibliografie Jizerských hor do roku 1945 (1986); Bibliografie Jizerských hor od roku 1969 (1989); Bibliografie Rumunská I. (1989); Bibliografie Rumunská II. (1990); Bibliografie veřejně nepublikovaných přírodovědeckých průzkumů Liberecka (1997). **Překlady:** Topografie skal Jizerských hor (1962, překlad pův. německého originálu a doplnění textu); O modlitbě (1970, pomoc při překladu dvou kapitol knihy R. Guardini: Vorschule des Betens); Rostlinstvo Frýdlantska (1991, F. Firbas: Die Pflanzendecke des Friedländischen); Vysvětlivky k Panoramatu Ještědu (1994, L. Ullrich: Panorama vom Jeschken). **Ostatní práce:** Česko – albánský slovníček (1991); Jizerské hory Romana Karpaše (1997, text k souboru 13 grafik); Album starých pohlednic Lužických hor a Ještědu (2000, texty); Mapa Ještědských hor z roku 1927 a její tvůrce (2000).

LITERATURA: Kdo je kdo v Trojzemí (1992); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996); J. Scheybalová, J. V. Scheybal: Krajem skla a bižuterie (1998); ▲ ref. Nejkrásnější sbírka: J. Janáček, Tvar 2002, č. 7, s. 20; ▲ ref. Chvály Zadní země: J. Janáček, Tvar 2003, č. 1, s. 20. **Medailonky:** M. Zapletal, Skauting 1991, č. 29, s. 17; L. Hofman, Junák 1992, č. 35, s. 15; E. Pilařová, Krkonoše 1994, č. 27, s. 25; J. Janáček, Čtení pro češtináře, č. 6, s. 25-27. **Interview:** L. Tampier, LD 2001, č. 278, s. 8.

N U S K A Bohumil

* 5. 11. 1932 České Budějovice

V rodných Českých Budějovicích studoval od roku 1947 na reálném gymnáziu, maturoval v roce 1952. V Praze na FF UK se věnoval dějinám umění a historii (1957 diplomová práce *Česká renesanční knižní vazba*; PhDr. 1968). Od roku 1957 žije v Liberci, kde působil až do roku 1990 jako vědecký pracovník a vedoucí sbírkového fondu v Severočeském muzeu v umělecko-historickém oddělení (CSc. 1987 prací *Typologie českých renesančních vazeb*). Na Technické univerzitě v Liberci začal s činností na katedře společenských věd fakulty strojní a textilní (1990–1991). Od roku 1991 je vedoucím katedry filozofie na Pedagogické fakultě téže univerzity (1995 docent estetiky, habilitační práce *Základy obecné symboloniky*). Vysokoškolským studentům přednáší v oboru estetiky, dějin umění, filozofie, kulturní historie a kulturní antropologie. 1972–77 spolupracoval jako teoretik a „dvorní filozof“ se *Studiem Y*, je autorem i některého ypsilonového pojmosloví. Od roku 1989 přispívá kulturněhistorickými promluvami do televize a rozhlasu. Je členem Obce spisovatelů a Kruhu autorů Liberecka.

📁 **Periodika:** *Tvář* (1965 debut), *Sešity pro mladou literaturu*, *Divadlo*, *Dialog*, *Repertoár malé scény*, *Dějiny a současnost*, *Junák*, *Junácký Tamtam*, *Umění a*

řemesla, *Krystal*, *Cesta míru*, *Technický magazín*, *Zprávy památkové péče*, *Marginálie*, *Archivní časopis*, *Časopis společnosti přátel starožitnosti*, *Typografia*, *Ateliér*, *Fotografie*, *Knihařský bulletin*, *Časopis Národního muzea*, *Umění* (1980 studie o symbolonových hodnotách ornamentů), *Scéna*, *Sešity*, *Literární noviny*, *Host*, *Kritická příloha Revolver revue*, *Notes*, *SvětLIK*, *Dokořán*, *Tvar* (**Poslední karneval-literární experiment**, 2002, č. 3), *Vpřed*, *Průboj*, *Region* (Liberec), *Náš kraj*, *Jizerské a lužické hory*, *Kultura a sport Liberecka*, *Severočeský deník*, *Lidové noviny*, *Nové knihy*, *Izraz* (Sarajevo, 1969) aj. V knižní příloze časopisu *Roverský kmen* (*Semínka*, Liberec) vyšla v roce 1997 próza **Jak jsem byl pikolo** a v dubnu roku 1998 próza **Slavnost básníků**. V současné době jsou ukázky některých z jeho básnických a prozaických děl zveřejněny na internetové adrese <www.libereckelisty.cz>.

 Tvůrčí debut z druhé poloviny 60. let **Hledání uzlu** je knihou chronologicky řazených próz, která obsahuje různorodé útvary: od několikavětných textů uspořádaných graficky přes scénky, básně v próze, dialogy, proslovy, vzpomínkové vyprávění až po bezprostřední úvahy o umění. Svěbytný svět umění prozrazují četné jazykové neologismy, tvůrčí uvolněnost a kreativita, alogické vazby. Vše prolínají **N.** samomalby (vlastní ilustrace), doplňující tak vhodně určité textové pasáže. Rozsáhlý román **Padraikův zánik** vznikl v roce 1969, pár měsíců po zoufalých pokusech Jana Palacha a Jana Zajíce vyburcovat český lid z letargie. Příběh irského občana Padraika O'Callahana (Padraik-irská varianta jména sv. Patrika) je mnohavrstevnou alegorií, v níž se představují lidské slabosti, sebechvály, menší či větší krutosti, ale i snahy o změnu k lepšímu. Padraik je symbol, reprezentant irské bídy, který je donucen sledovat svou rozkládající se vlast pod okupací Anglie. Znovunastolování Obludna ho žene mezi extrémy, uzavírá se do sebe a jeho žalem pološílená duše se rozpadá. Tato zřejmá politická provázanost s tehdejšími Československem zapříčinila zákaz vydání této knihy (vydána až v r. 1997). Kniha je nabitá neologismy, slovními torzy, onomatopoickými výrazy. S rozkladem společnosti a Padraikovy duše se rozkládá i jeho slovník. Množství úvahového obsahu, fiktivní dialogy a mnohovýznamovost textu je nesnadným soustem pro čtenáře. Velkou vizuální roli hrají také **N.** kresby zobrazující galerii znetvořených postav, lidských charakterů a nálad. Ve studii **Švihova aféra a Kafkův Proces** nachází autor tematický zdroj ve známém soudním procesu z roku 1914. Sebrané texty z let 1958 – 2001 pod

souhrnným názvem **Tanec smrti** jsou nejaktuálnějším autorovým počinem. Osmero variací na téma smrti je sestaveno z některých již napsaných textů-viz. Hledání uzlu, Padraikův zánik, další pocházejí z roku 1986 a tři poslední z nedávné minulosti (rok 2001). Jde o zvláštní nekrology, o originální vzpomínky na zemřelé přátele, ve kterých autor proplová mezi vážností smrti, patosem a sebeironií. Texty jsou doprovázeny autorovými ilustracemi, které jsou pouze improvizovanými kresbami nepřímo se vztahující k danému tématu.

Ve svých odborných pracích se věnuje dějinám knižní kultury, především terminologii a typologii české renesanční vazby, konzervování a restaurování knižních vazeb. Své odborné statě čerpá z velmi širokého okruhu svých zájmů - výtvarné umění, historie, filozofie, estetika, literární historie, teatrologie, politologie, apod. Od 70. let se intenzivně zabývá **symbolonikou**, novým kulturně-antropologickým oborem, jehož je **N.** tvůrcem. Jedná se o obecnou nauku o rytmu a jeho derivací v nejrůznějších oborech lidské činnosti a aktivitě vůbec.

BIBLIOGRAFIE: Próza a práce o literatuře: Hledání uzlu (PP, 1967); Švihova aféra a Kafkův Proces. Příspěvek k interpretaci zdrojů Kafkova díla (literárně-historická studie, 1968); Padraikův zánik (R, 1997); Kafkův Proces a Švihova aféra. Ke Kafkovu Procesu (studie, s Jiřím Pernesem, 2000); Tanec smrti (texty z let 1958 – 2001, 2002). **Poezie:** Okamžiky (výbor z textů a samokreseb 1970-89, 1998). **Ostatní práce:** Otázky tzv. rezervních fondů a duplikátů u starých tisků (Memorandum z 20. 5. 1964 pro MŠK ČSSR); Výstava Knižní vazba sedmi století z fondů Strahovské knihovny (1965, s P. Hamanovou); Severočeské muzeum (1966); Knižní vazby od gotiky k dnešku (1972, s J. Mackem); Prohlubuje se ypsilonová stratigrafie. Na ostří pláče a smíchu (program inscenace A. Jarry: Ubu králem, 1974); Carmen (Program Studia Ypsilon, 1974). **Účast v týmových pracích:** Hrady a zámky (1963); Státní hrad a zámek Frýdlant (1978); Lexikon des gesamten Buchwesens (Stuttgart 1985-87); Česká kniha v proměnách staletí (1990); Nová encyklopedie českého výtvarného umění 1, 2 (1995); Dějiny uměleckého řemesla a užitého umění v Českých zemích od Velké Moravy po dobu gotickou (1999); M. Ďurovič a kol.: Restaurování a konzervování archiválií a knih (2002). **Příspěvky ve sbornících:** Sborník Severočeského muzea – Historia (1958, 1959, 1962-společně s J. Kavánem, 1964, 1966, 1970, 1986, 1991); Jihočeský sborník historický (1963); Sborník Národního muzea v Praze, řada C, sv. 9, č. 2 (1964); Podoby II (uspořádal V. Havel,

1969); Knihtisk a kniha v českých zemích od husitství do Bílé hory (1970); O problémech ochrany památek užitého umění a uměleckého řemesla (1971); 120 let České besedy v Liberci 1863-1983 (1983); II. odborný seminář k problematice umělecké knižní vazby (1985); Sborník referátů 4. celostátního semináře konzervátorů a restaurátorů knihovních sbírek a knihovníků pracujících s historickými fondy (1986); Pětadvacet. Studio Ypsilon 1963 – 1988 (1988); Sborník referátů ze VII. semináře restaurátorů a historiků (1989); Sborník Národního muzea v Praze, řada C, sv. 37, č. 3-4 (1992); Intuice ve vědě a filozofii (1993); Model a analogie ve vědě, umění a filozofii (1994); Realismus ve vědě a filozofii (1995); Idea a idealizace v dějinách a současnosti (1996); Sborník „Výchova k evropanství“ (1996); Hosté na svatbě nebes a země. Sborník k šedesátinám Jiřího Kuběny (1996); Motivy kosmologických mýtů, hypotéz a teorií (1997); Sókrates-filozofie výchovy, vzdělání (1997); Tvar, vnímání a formalizace (1998); Myšlení v paradoxu, paradox v myšlení (1998); Rhythm and Structure (Center for Theoretical Study. The Institute for Advanced Studies of Charles University and the Academy of Sciences of the Czech Republic, 1998); Výchova k evropskému demokratickému občanství (1998); Chaos, věda a filosofie (1999); Čas a doba (1999); Konvence ve vědě a filozofii (2000); Horizonty vědění (2000); XI. seminář restaurátorů a historiků (2000); Sine amicitia vita est nulla. Sborník k významnému životnímu jubileu docenta PhDr. Jiřího Vomáčky, CSc. (2000); Síňka. Sborník k 25 letům Malé výstavní síně (2000); Souvislosti (2001); Totalitarismus ve 20. století. Československé zkušenosti (2001); Otázka a odpověď (2002); Vágnost ve vědě a filozofii (2002); Blateňákovi v Liberci aneb panu profesorovi s láskou. Sborník k pětasedmdesátinám Jiřího Janáčka (2002). **Katalogy, průvodce:** Hrubá skála (1960); Hrad Valdštejn (1960); Výstava historických hodin. Katalog z řady „Poklady severočeského muzea“ (k 1961); Severočeské muzeum v Liberci (k 1972); Muzeum a fotografie 1953-1973 (k 1973); Josef V. Scheybal: Podještědí Karoliny Světlé (k 1979); Albín Kuthan knižní vazby, Miloš Michálek grafika (k 1987); Národopisné studie ze severovýchodních Čech z let 1948-1988 (k 1988); Výstavník aneb pokus o katalog výstavy ke čtyřicetinám Naivního divadla v Liberci (k 1989); Můj svět. Katalog výstavy obrazů Heleny Cejnarové (k 1990); Krásná kniha. Katalog výstavy okresního vlastivědného muzea v České Lípě roku 1991 (k 1991); Helena Cejnarová: Svět v nás. Katalog výstavy obrazů (k 1991); Monodialogy. Výstava obrazů Heleny Cejnarové z let 1920-1992 (k 1992); Soupis vystavených historických vazeb. Příloha katalogu výstavy „Krásná

kniha“ (1998); Čestmír Krátký-fotografie (k 2000). **Redigoval:** R. Anděl, J. Kabíček: Hrady a zámky Libereckého kraje (1959); K. Vancl: František Kaván (1959); Jarmila Blažková: Nástěnné koberce Severočeského musea v Liberci (1969). **Lektorské posudky:** Jan Mohr: Cínařství (1988). **Uspořádal a vydal:** Nástěnné malby Josefa Navrátila v Zákupském zámku (text ke 12 pohlednicím, 1960); Historická knižní vazba (ročenka, 1962, 1963, 1964, 1965, 1970, do všech též přispíval).

LITERATURA: Kdo je kdo v Trojzemí (1992); Kdo je kdo. Obec spisovatelů (1996); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé); Janoušek, P. a kol., Slovník českých spisovatelů od roku 1945 (2. díl, 1998); Kdo je kdo. Osobnosti české společnosti (2000); ▲ ref. Hledání uzlu: J. Brabec, Orientace 1967, č. 6; M. Jungmann, HD 1968, č. 1; Š. Vlašín, RP 16. 2. 1968; J. Lopatka, Slovenské pohľady (Bratislava) 1968, č.1, též in Šifra lidské existence (1995); P. Pešta, Impuls 1968, s. 440; ▲ ref. Švihova aféra a Kafkův Proces: F. Kautman, ČL 1970, s. 187; ▲ ref. Padraikův zánik: J. Janáček, MFD 7. 9. 1998, s. 3; M. Schindler, Tvar 1998, č. 5; M. Hybler, Kritická příloha Revolver Revue 1998, č. 11; F. Kautman, LN 1998, č. 31; ▲ ref. Slavnost básníků: M. Exner, Tvar 1998, č. 12; ▲ ref. Okamžiky: O. Macura, Tvar 1999, č. 14; J. Janáček, MFD 28. 4. 1999, s. 3; ▲ ref. Kafkův Proces a Švihova aféra: J. Janáček, Tvar 2001, č. 10; ▲ ref. Tanec smrti: J. Chuchma, MFD 22. 3. 2003. **Medailonky:** J. Janáček, Notes 2001, č. 1, s. 23-24; J. Janáček, KL listopad 2001, s. 23-24.

P Í Š A Vladimír

* 16. 5. 1959 Liberec

Narozen v Liberci, kde v letech 1974 – 1978 navštěvoval místní gymnázium (maturita 1978). Dále pokračoval ve studiích na filozofické fakultě UK v Praze obor český jazyk a literatura, psychologie. V diplomové práci se zabýval aktuálním vývojem poválečné literární kritiky u nás (PhDr. 1983). Navazující vědeckou aspiranturu v oboru současné literatury nedokončil. Od roku 1984 pracuje jako poradenský (dětský) psycholog ve školství nejprve v Jablonci nad Nisou (1984 – 1992) a poté v Liberci. Zde zastupuje dodnes funkci ředitele pedagogicko – psychologické poradny. Vedlejší pracovní úvazek vykonává již od roku 1997 na Technické univerzitě v Liberci, fakultě pedagogické, kde vede semináře v prvním a druhém studijním ročníku v oboru obecné a vývojové psychologie (katedra pedagogiky a psychologie). Předává tak studentům své bohaté profesní zkušenosti, které jsou pro budoucí učitele neocenitelné. Věnuje se i studentům v dálkovém studiu. Spolupracuje i s katedrou českého jazyka a literatury. Od roku 1991 se spolu s L. Středou a J. Janáčkem věnuje začínajícím literátům z řad základních, středních i vysokých škol v Literárním klubu při Krajské vědecké knihovně v Liberci. Je členem Kruhu autorů Liberecka.

📁 **Periodika:** *Kmen, Tvar, Tvorba, Literární měsíčník, Průboj, Vpřed, Rudé právo.* Dnes dodává své recenze a příspěvky do *Tvaru, Notesu* a podílí se na ediční přípravě časopisu *SvětLIK*. Některé recenze jsou zveřejněny na internetové adrese <www.libereckelisty.cz>.

✍ UŽ od dob gymnaziálních studií píše recenze, literárně kritické příspěvky, lektorské posudky apod. Nejplodnější byla osmdesátá léta a počátek devadesátých, dohromady je takových příspěvků okolo šesti set. Byly to především kritické stati. Některé vyšly i v různých sbornících. Stati a recenze jsou věnovány zejména soudobé české literatuře, zabýval se také problematikou tzv. *psychologické prózy*. Z hlediska dětského psychologa se zabývá i tematikou dětské literatury, dětského čtenářství a krize současné rodiny. V letech 1987 – 88 vznikala **Severočeská čítanka**, na které se **P.** aktivně podílel (editor, portréty spisovatelů). Měla to být

kompletní antologie textů a portrétů současných spisovatelů tehdejšího Severočeského kraje, dělená do tří oddílů – próza, poezie a divadlo. Po roce 1989 přestala být ještě před dokončením aktuální a již nevyšla (obsahovala totiž i autory tzv. oficiální literatury a naopak chyběli autoři zapovězení). Po roce 2000 se podílel na přípravě *česko-německé čítanky* (společný projekt KAL), která pro nedostatek financí také doposud nevyšla. Spolu se svou ženou Evou překládal především v devadesátých letech knihy z angličtiny. Byl jedním ze dvou redaktorů regionálního časopisu Notes a nyní připravuje časopis SvětLIK.

BIBLIOGRAFIE: **Překlady:** Nejznámější anglická přísloví a jejich české protějšky (1991, s Duncanem Firthem); Kathleen Winsorová: Robert a Arabella (1991, s E. Píšovou); Eva Fraseová: Obličej je vaší vizitkou (1992, s E. Píšovou); Patrick Anderson: Obchod s rozkoší (1993, s E. Píšovou); Michal Korda: Nesmrtelní (1994, včetně doslovu). **Příspěvky ve sbornících:** Blateňákovi v Liberci aneb Panu profesorovi s láskou (2002). **Uspořádal a redigoval:** Jan Kutina: Tetoval jsem Američanky (1994); Krevety s pepřem (almanach Literárního klubu, 1998); Dny polité kávou (almanach Literárního klubu, 1999).

LITERATURA: A.Pludek: K recenzi V. Píši na knihu J. Bočka Událost, Kmen 1989, č. 32, 36, 40.

P Ř Í H O D A Luboš

* 2. 8. 1934 Náchod

V Ústí nad Orlicí vystudoval Vyšší průmyslovou školu (1949-53, maturita) a poté strávil krátký čas na Strojní fakultě v Liberci. V letech 1960-1966 působil jako vedoucí, později ředitel, v továrně Průmysl bytového textilu v Liberci Kateřinkách. Roku 1966 přešel k novinářské činnosti, u generálního ředitelství Průmyslu bytových textilií v Liberci Vratislavicích byl šéfredaktorem podnikového týdeníku Paprsek a na podzim 1967 po zrušení Paprsku odešel do Vpředu. Celý okupační týden v srpnu 1968 zde vydával dvakrát denně Svobodný Vpřed. V té době už připravoval liberecký deník Den, k jehož vydávání už nedošlo. Musel odejít z Vpředu a do r. 1970 byl v redakci Průboje. Novinařinu musel opustit a pracoval jako pomocný dělník v JZD Hanychov a Harcov v Liberci. Po těžkém úrazu se vrátil na poloviční invalidní důchod do JZD jako vodohospodář a vedl evidenci polností. V druhé polovině 80. let se dálkově pět semestrů vzdělával na Vodohospodářském institutu v Ústí nad Labem. Za závěrečnou práci *Likvidace prasečí kejdy* získal v r. 1989 2. krajskou cenu. 14. 2. 1990 byl jmenován šéfredaktorem Vpředu, který byl roku 1991 zrušen. Do srpna 1992 zastával funkci ředitele a zároveň šéfredaktora v obdeníku Region. Začátkem 90. let oddělil od ústecké Obce novinářů nové sdružení Syndikát novinářů, jehož je dodnes předsedou a zastupuje Českou republiku v Evropě. Je členem Kruhu autorů Liberecka.

📁 V časopise *Dialog* redigoval v letech 1967-68 edici Tranzit, která byla věnována německé poezii. Ke zde vyšlým dílům psal medialonky a statě. Fejetony a některá svá díla publikoval v *Cestě míru*, *Průboji*, *Vpředu*, *Regionu*, *Práci*, v současné době ve *Wochenpostu*, *Sächsische Zeitung*, *Notesu*, *SvětLIKU*.

Divadlo: Je autorem jevištní adaptace pohádky **Tři zlaté vlasy děda Vševěda** (režie P. Trdla, 1987). Objevila se na Mladé scéně v Ústí nad Labem a herecký soubor se s ní účastnil několika soutěží.

Rozhlas: Po roce 1969 mu byla znemožněna publikační činnost a pod cizím jménem V. Říha uvedl několik rozhlasových her. **Mnichovská dohoda**, trojdílná hra faktu složená ze sebraných autentických rozhovorů se vysílala na Rádiu Ústí po dobu tří týdnů v roce 1980.

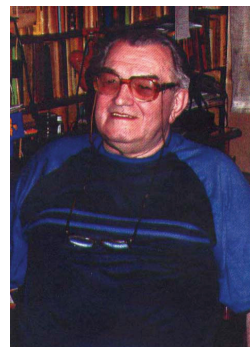
 V 70. letech nemohly **P.** překlady vycházet pod jeho vlastním jménem. Pro překladatelskou činnost užíval jména Jiří Votava, pod kterým vydal prózy Johannese Bobrowskiho **Litevské klavíry**, **Boehlendorf a ti druzí**. **Tanečník Malige** vyšel již pod autorovým pravým jménem s doslovem *Genius přátelství*, pojednávající o Bobrowském a jeho díle. Bobrowského práce přeložil téměř kompletně, kromě poezie, které se věnoval Ludvík Kundera. Ve velké antologii východoněmeckých básníků **Poezie NDR** publikoval překlady básní pod jménem Jan Votava. Německou poezií různých struktur se zabývá nejen praktickými překlady, ale i teoretickými a odbornými statěmi o versologii. **P.** píše i autorskou poezii, která vycházela spíše časopisecky, a to většinou v zahraničním tisku, kvůli čemuž byl komunistickým režimem dlouhodobě pronásledován. V poezii se odráží autorova reflexe se společensko-politickými aspekty a také milostná tematika. Koncem 90. let byl hlavním iniciátorem v osamostatnění skupiny literátů Kruhu autorů Liberecka. Jeho hlavní myšlenka na sestavení česko-německé antologie nebyla z důvodu dostatečné finanční podpory dosud realizována.

BIBLIOGRAFIE: Překlady: Hlasy mrtvých a živých (1961, výběr z lyriky Helmuta Preisslera); Věnování (1964, výběr z poezie Reinera Kunzeho, s L. Dvorským, L. a M. Kunderou); České motivy. Krajiny I., II., Sonáta in C. Geodézie. (1967, výběr z veršů Hannse Cibulky); Johannes Bobrowski: Litevské klavíry, Boehlendorf a ti druzí (PP, po roce 1968); J. Bobrowski: Tanečník Malige (1989); C. F. Mayer: Král a světec (novela, o životě Thomase Becketa). **Příspěvky ve sbornících:** 150 nápadů (1959); R. Kunze: Der Wind mit Namen Jaromír (1961, antologie) To všechno člověk (1967, sestavila literární skupina S66); Poezie NDR (1982, antologie).

LITERATURA: Medailonek: Notes, č. 1.

R O N Vojtěch

* 26. 11. 1930 Turnov

Rodiče vlastnili v Turnově zlatnictví a hodinářství. Vyučil se na tříletém oboru klenotníkem (1946-1949). Od svých deseti let inklinoval k loutkovému divadlu a divadlu vůbec. Po dokončení oborové školy byl přijat na DAMU, kde roku 1953 rolí Baškina V Gorkiho Buličevovi (Disk) studium zakončil. Skutečnou hereckou praxi získal až v divadelním angažmá nejprve v *Městském divadle v Mladé Boleslavi* (1953-1960, zde odehrál až 13 hereckých rolí za rok) a později v libereckém DFXŠ. Láska k rodnému kraji ho táhla zpět na sever Čech a od nástupu do DFXŠ v roce 1960, kde aktivně působil jako činoherní herec až do roku 1990, zde žije doposud. Spolupracoval i se Studiem Y a s Naivním divadlem. Kromě divadla působil v letech 1991-1994 i v Československém (Českém) rozhlasu. Je čestným členem Společnosti pro výzkum 18. století. V roce 2003 získal pamětní medaili FF UK za práci v teatrologii a velký přínos pro divadelní dějiny.

📁 **Periodika:** *Důvěrník, Via 1, Katolické noviny, Lidová demokracie, Divadelní revue* (zde vydal celou řadu přepsaných a upravených divadelních textů, např: F. Vodseďálek: **Mojžíš**, 1990, č. 2, s. 73-111; F. Vodseďálek: **Nová komedie o Davidoji**, 1996, č. 2, s. 74-110; **Theatrum Passionale**, aneb Zrcadlo umučení a vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista, 1997, č. 2, s. 66-71+72-101), *Svět a divadlo, Acta Universitatis Carolinae* (UK Praha), *Farní věstník, Teologické texty, Český lid, Od Ještěda k Troskám, Jizerské a Lužické hory, Národní divadlo, Kalendář Liberecka*, aj.

Divadlo: Jako herec činohry prošel R. za svou velmi aktivní kariéru více než třemi sty divadelními rolemi. Poznal osobně řadu velkých hereckých osobností, se kterými i hrál – Vlasta Burian, Olga Scheinpflugová, Karel Höger, a jiní. Divadlu se

plně věnoval nejen prakticky, na jevišti, ale i teoreticky. V období mezi roky 1972-89 pořádal společně s J. Janáčkem, V. Bahníkem a prof. Jirsou zhruba pětkrát do roka přednášky z dějin světové literatury a divadla. Tyto večery byly organizovány Socialistickou akademií a určeny studentům a široké veřejnosti. Kromě toho vedl kroužek mladých herců dnešního „Krátkého a úderného divadla“, učil je divadelní dějiny a jevištní řeč. V Městském divadle v Mladé Boleslavi ztvárnil řadu velkých rolí: *Othello*, *Karel VI.*, *Evžen Oněgin*, *Strakonický dudák*, *Caesar*, a další. U „Šaldů“ přicházely další hlavní role, např. *Jiří z Poděbrad*, *Strýček Váňa*, *Pelopes* (za tuto roli obdržel v roce 1983 cenu od Svazu dramatických umělců), *Jegor Buličov*, *Salieri*, *Jindřich IV.* a mnoho dalších. Za libereckého působení Studia Y spolupracoval **R.** s tímto divadelním seskupením pod vedením Jana Schmida na hře H. Rousseau „*Návštěva na výstavě 1886*“, kde si zahrál hlavní roli Bretoňce v Paříži. Zde poznal svobodnou poetiku ypsilonového herectví, trapno jako estetickou kategorii a umění využít i to špatné ve svůj prospěch. V roce 1995 spolupracoval s Naivním divadlem na z poloviny loutkovém představení *Válka s mloky*, kde ztvárnil roli kapitána van Tocha.

Rozhlas: Podle krkonošských lidových her upravil pro rozhlas **Hru vánoční**, nastudoval ji a vysílal ČR Ústí nad Labem o Vánocích 1990 (režie R. Felzman). Rukopisnou verzi **Železnobrodské pašije** z roku 1792 zpracoval **R.** opět pro ČR Ústí nad Labem, vysílala se o Velikonocích 1991. Tato hra získala výroční prémii Českého literárního fondu (1991) a cenu Prix Bohemia (1992).

Film: Jeho první filmová role byla v roce 1967 ve filmu režiséra E. Šorma *Pět holek na krku*. V tomtéž roce vznikl další film *Stud* (režie Helgl). Dále si zahrál ve zfilmované povídce A. P. Čechova *Pokoj č. 6* (Balada, 1969). Nejkrásnějším setkáním s prací u filmu byla pro **R.** role mlynáře v Moskalykově *Babičce* z roku 1970. Pro televizní vysílání natočil inscenaci *Hodinky s vodotryskem* a objevil se i v jednom z dílů seriálu *Dobrodružství kriminalistiky* (Moskalyk, 1985).

 Již od svých patnácti let se ve svém volném čase s velkým zájmem věnoval velmi specifickému období v historii divadla - **pašijovým hrám**. Tato velká láska nejen ke klasickému divadlu, ale i divadlu loutkovému přerostla v celoživotní práci. V 60. letech začal psát drobné texty z oblasti divadelní teorie, otištěny byly ve většině až v 90. letech. Po roce 1989 přispíval svými výzkumy i do různých publikací. Zabývá se tradicí pašijových her, sousedského, jezuitského a barokního divadla v českých

zemích v období 17.-19. století. Hlavní zájem vkládá do lidových her z horního Pojizeří, zejména Železnobrodská, Vysocka, Vrchlabska, aj. V současné době rozšiřuje oblast zájmu i na vztahy německých a českých pašijových her, které vykazují jisté společné kořeny. Celoživotní sbírání materiálů a archivářské bádání se snaží překlady starých textů a jejich úpravami opět realizovat na současném divadle (**Mojžíš**, hrál se na kladenském divadle). S korekturami mu pomáhá např. prof. Daněk, Dr. Jaroslav Kolár, CSc. a František Sochor. Pro chystanou Českou divadelní encyklopedii navrhl 57 hesel (osobnosti, pašijové hry, atd.).

BIBLIOGRAFIE: Účast v týmových pracích: Generální zázrak (1983); Vznik českého profesionálního divadla (1988); Program Slováckého divadla v Uherském Hradišti k 4. premiéře sezóny 1989-1990. Jan Kopecký: O umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista (1990); Divadlo v Kotcích (1992); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996); Pašije, aneb, Theatrum Passionale, aneb, Zrcadlo umučení a vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista (divad. program, premiéra 4., 5. 6. 1998 v ND); Liberec-město v klínu hor (1998); J. Scheybalová, J. V. Scheybal: Krajem skla a bižuterie (1998); Theatrum Passionale: Železnobrodská pašijová hra 1752-1791 (2000); Petr Grigoryevič Bogatyrev (Sankt Peterburg, 2002). **Příspěvky ve sbornících:** Janu Kopeckému k sedmdesátinám (1991); Kam míří rozhlasová hra? (1992); Prix Bohemia 1992. Sborník vítězných pořadů (1993); Zprávy české besedy (č. 77, 1994); Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století (1999); Blateňákovi v Liberci aneb Panu profesorovi s láskou (2002). **Ostatní práce:** Strahovská knihovna: Poznámky k vrchlabským pašijím (1983-84, č.18-19, s. 177-221); Z českého ráje a Podkrkonoší (výběr důležitých titulů): Lidové komedie o svatém Ivanu (1990, č. 3, s. 81-105); Josef Pekař a české dějiny 15.-18. století (1994, č. 1, s. 163-176); Divadlo kolem Václava Karla Rovenského (1995, č. 8, s. 152-161); Nejstarší železnobrodská kronika Jana Tepra (1998, č. 11, s. 159-175). **CD:** Čtení z železnobrodské pašijové hry (Liberec 2001). **LP:** Divadlo E. F. Buriana. (Hra na Otóna, Supraphon Praha 1983).

LITERATURA: Kdo je kdo v Trojzemí (1992); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996); E. Šormová, J. Blecha: Kdo je kdo v české teatrologii (1997); J. Scheybalová, J. V. Scheybal: Krajem skla a bižuterie (1998); ▲ ref. Mojžíš: M. Králová, LD 1995, č. 18, s. 9; ▲ ref. Pašije, aneb, Theatrum Passionale, aneb, Zrcadlo umučení a vzkříšení

Pána našeho Ježíše Krista: J. Janáček, MFD 30. 7. 1998, s. 3; J. Janáček, Týdeník rozhlas 1999, 20. 12., s. 4; L. Tampier, LD 1999, č. 209, s. 8; L. Tampier, LD 1999, č. 214, s. 9. **Medailonky:** J. Janáček, SD 13. 11. 1990 (k šedesátinám); Vojtěch Ron. Náš medailon (Dopis České besedy č. 58, ČB duben 1991, s. 8. **Interview:** J. Janáček, Liberecký divadelní magazín 1990, č. 0, s. 6-8; K. Ondrušková, Národní divadlo, červen 1998, s. 10-11; L. Tampier, LD 2000, č. 278, s. 9.

Ř E H Á Č E K Marek

* 23. 9. 1975 Liberec

Je libereckým rodákem a absolventem gymnázia ve Frýdlantě (1989-1993, maturita). Po ukončení středoškolských studií pracoval v Podještědském knihkupectví v Liberci a za rok byl přijat na Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde studoval v letech 1994-2000 (diplomová práce *Právní ochrana kulturních památek v ČR*; Mgr.). Civilní vojenskou službu plnil v letech 2000-2002 v české sekci Euroregionu Nisa, kam po jejím skončení nastoupil v lednu 2002 jako sekretář a zabýval se regionálním rozvojem a mezinárodní spoluprací s Polskem a Německem. Od prosince 2002 pracuje jako tajemník na Magistrátu města Liberce. Je členem Jizersko–ještědského spolku, od roku 2002 je jeho předsedou.

📁 Při studiu a práci si přivydělával jako novinář a publicista v *Kalendáři Liberecka, Regionu, Libereckém dni, Jizerských a Lužických horách, Našem kraji, Právu, Kolumbovi, Hrádecku* a v současné době také v *Lomikameni* a *Véčku*. Některé jeho povídky byly publikovány také v literárním týdeníku *Salon*. Vedle ryze beletristické činnosti píše odborné články o příhraniční spolupráci a podpoře z fondů Evropské unie.

✍ Povídky s vlastivědnou tematikou začal psát již ve svých 17 letech, tedy na gymnáziu, knižně vycházely až od poloviny 90. let. Ve svých příbězích a pověstech se věnuje regionální literatuře, zejména Liberecku (**Vratoslavice nad Nisou, Liberec-průvodce po městě a okolí**), Hrádecku (**Hrádek nad Nisou, Hrádecko**), Novoměstsku, Frýdlantsku (**Frýdlant, Frýdlantsko**) a Jizerským horám (**Jizerské**

hory). Pod vlivem jizerskohorských a podkrkonošských spisovatelů (F. Patočka, V. Mikolášek, M. Nevrlý) se nesnaží o pouhý popis krajiny, dějin, pamětihodností, pověstí a zvyků, ale pokouší se do textů přirozeně vkomponovat vlastní zážitky a pocity, místo striktně informativních průvodců tak vznikají spíše příběhy a vyprávění z Libereckého regionu v doprovodu historických fotografií či kreseb. Lidové příběhy o bludičkách, duších, zjeveních, pokladech a pozoruhodných místech naplňují knihu **O pozoruhodných a tajemných místech Ještědských hor**, které jsou bohatě ilustrovány černobílými kresbami Petra „Ferdyše“ Poldy. Z jejich spolupráce na knize **Hrádecko – krajina na Nise** vznikl ojedinělý projekt pracovně nazvaný *Hrádecká vlastivěda*, hlásící se k dílu A. Jiráska – Čechy. **Ř.** čerpá nejen z české lidové slovesnosti, ale vrací se i k německé literatuře a historii. Díky své snaze o odbourávání zakořeněných historických předsudků, především v sudetské oblasti severních Čech, naráží mnohdy na nepochopení u zástupců starší generace.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Hrádek nad Nisou - Obrázky z minulosti (1995); O pozoruhodných a tajemných místech Ještědských hor (1995); Frýdlant - Ohlédnutí (1996); Vratislavice nad Nisou (1997); Vyprávění o strašidlech, přízracích a podivných úkazech nejsevernějších Čech (1997); Hrádecko – kraj skal, pelyňku a větrných mlýnů (1997); Frýdlantsko (1999, také v němčině); Hasičská knížka z Hrádku nad Nisou (2000); Hrádecko – krajina na Nise (2002). **Průvodci:** Liberec – průvodce po městě a okolí (1998, také v němčině a angličtině); Turistický průvodce českou částí Euroregionu Nisa: Liberecko (1998); Jizerské hory (2002).

LITERATURA: **Interview:** Z. Minstrová, LD 2002, č. 61, s. 8.

S T Ř E D A Ludvík

* 24. 7. 1928 Úpice (okres Trutnov)

Pochází z dělnické rodiny, po otcově smrti byl od sedmi let vychováván matkou, která byla nadšenou milovnicí divadelního umění, herečkou a režisérkou ochotnického divadelního spolku. Vystudoval Střední průmyslovou školu textilní v Ústí nad Orlicí, kde v roce 1947 maturoval. Do roku 1966 pracoval jako dělník a technik v textilních továrnách v Úpici a v Liberci, kde žije od roku 1952. V letech 1966-69 vedl kulturní rubriku okresních novin *Vpřed* a od roku 1969 se stal vedoucím redaktorem této rubriky. Současně studoval dálkově od roku 1967 novinářství na Střední knihovnické škole v Praze (maturita 1971). Po vyloučení z KSČ pracoval jako dělník (1971-84), později jako technik závodu Hedva v Liberci. Od roku 1984 je v plném invalidním důchodu. Spolu s J. Janáčkem a V. Píšou se již více než deset let věnuje nastupující mladé generaci prozaiků a básníků, vede Literární klub při Krajské vědecké knihovně v Liberci. Je členem Obce spisovatelů a Kruhu autorů Liberecka. Za knížku *Slonům vstup zakázán* obdržel Zlatou stuhu 1993 za nejlepší dětskou knihu roku (oceněny byly i ilustrace Luďka Vimra). V roce 1998 mu byla udělena čestná Medaile města Liberce.

☞ Své první básnické pokusy otiskoval od konce 40. let v *Mladé frontě*. Od 60. let publikoval v periodikách *Cesty míru* (Liberec), *Kultura*, *Vpřed* (Liberec), *Tvorba*, *Tvar*, *Plamen*, *Průboj* (Ústí nad Labem), *Host do domu*, *Dialog*, *Mateřídouška*, *Zlatý máj*, *Sluníčko*, *Notes*, *SvětLIK*, aj. Ukázky z jeho básnické a prozaické tvorby jsou uveřejňovány na portálu <www.libereckelisty.cz>.

Divadlo: Kniha **Pohádky s Hvězdičkou** byla upravena P. Polákem roku 1982 pro loutkové divadlo (Naivní divadlo v Liberci), **Kulich a Bambule** (loutk. div. v Praze, režie V. Kubíček 1985), **Pohádku o Sluníčku** (1985, prem. 1989) ztvárnilo více neprofesionálních divadelních souborů. **O pejskovi, který neuměl štěkat** (režie P. Polák, 1987) se hraje v současné době již čtrnáctou sezónu v Naivním divadle v Liberci. Pohádka **O perníkové chaloupce** (1989) se hrála také v Naivním divadle.

Rozhlas: Od 70. let spolupracoval s Československým rozhlasem. Je autorem více než sedmdesáti autorských pohádek pro dětský pořad *Hajaja*.

Televize: Československou televizí byly natočeny podle předlohy dva třináctidílné cykly kreslených večerníčků **Kosí bratři** (1980) a **Kosí bratři a větrný kohout** (1982, oba režíroval G. Seko, výtvarník Ivo Šedivý).

 Začínal v 50. letech s poezií blížící se svou střídmostí a smyslem pro detail poezii všedního dne (básnický debut **Na zemi žijí lidé**), reprezentované tehdy okruhem autorů časopisu Květen. Intimnější náměty lásky se objevují v další sbírce **Už to v nás zůstane**. Koncem 60. let a v letech 70. se **S.** básně proměňují tematicky i tvarově. V **Živých snech** vyjadřuje melancholii své duše užitím krajinných motivů, především rodného kraje. Ve sbírkách z let 80. a 90. (**Místo u stolu, Časové znamení, Nahá láska, Otevírání srdce, Hodiny v úplňku**) se objevují tradiční motivy dětství, rodiny, přírody Jizerských hor, které kontrastují s neodvratným tokem času, těžkých životních zkoušek, nemocí, smrti. Ve sbírce **Odysseův ostrov** se navíc objevují témata návratů, setkávání a vzpomínek. Hlavní linií **S.** díla zaujímá tvorba pro děti, především předškolního a mladšího školního věku. Myšlenka věnovat se dětské literatuře vznikla na konci 60. let, kdy psal pohádky a říkanky pro své děti. Od roku 1969 většinu otiskoval v dětských časopisech (Mateřídouška, Sluníčko, aj.), knižní podoby se dílo dočkalo až později (**Z holubí pošty**). Básně a říkanky jsou hravé a výrazně rytmizované. V prózách se objevují prvky nonsensu (**Pohádky pro kočku**), paradoxu a grotesknosti (**Slonům vstup zakázán**), svět dětí není oddělován od světa dospělých (**Babička na inzerát**). Výraznou roli hraje fantazie, kterou chce u svých čtenářů evokovat. Příběhové prózy obsahují humor a dobrodružství, často s určitým didaktickým posláním. V posledních letech tvoří literatura pro děti převážnou roli ve **S.** tvorbě.

BIBLIOGRAFIE: **Beletrie pro děti:** Z holubí pošty (1971); Perníková chaloupka (verše k obrázkové knížce M. Janáčka, 1981); Bernardýn na provázku (1981, *Cena nakladatele*); Pohádky s Hvězdičkou (1982, dvacet pohádek pro Hajaju); Skřivánek z flétny (1984); Kosí bratři (1984, rozšířeno 1992); Usmívánky (1985); Pohádky pro kočku (1986); Kosí bratři. Jak šli do cirkusu (leporelo, 1986); Kosí bratři a větrný kohout (1987); Ryba v kleci (1988); Pohádkové sluníčko (1989); Babička na inzerát (1990); Proč pláčou světlušky (1990); Čertův mlýn (1990, podle ruských pohádek); Slonům vstup zakázán (1993, ocenění *Zlatá stuha* za literární úroveň a za ilustrace Ludka Vimra); Tatínkovy pohádky (1997, *Zlatá stuha* za ilustrace Marie Tiché); Matěj a jeho svět (1998); Pohádky od Zlaté hory (1999); Příběhy z tábora (2000); Lidové písně a říkadla pro nejmenší (2001); Říkadla ze dvora a louky (2001); Česká říkadla (2001); Trápení s bludičkou (2001); Svět zvířat (2002); Veselé obrázky (2002); Neposedná abeceda (2002); Počítáme zvířátka (2002); Dědeček z višně (2003); Zvířata a zvířátka (2003). **Poezie:** Na zemi žijí lidé (1962); Už to v nás zůstane (1962); Období slunovratu (1968); Živé sny (1976); Domovský list (1978); Místo u stolu (1983); Časové znamení (1986); Nahá láska (1993); Otvírání srdce (1994); Hodiny v úplňku (1998); Odysseův ostrov (2000). **Příspěvky ve sbornících:** Almanach Klubu čtenářů (1962); Aby byl život plný poezie (1963); Každou vteřinu (1964); Hvězda, co se nezdá (1968); Za pohádkou pohádka z kouzelného kukátka (1972); Setkání (1976); Vzkazy (1976); Voňavá jablíčka (1979); Trutnovsko (1988); Je nám dobře na Zemi (1989); Pohádky ze Sluníčka (1991); Strach o moudivláčka (1996); Skoky, pády, modřiny – branky, body, vteřiny (1996). **Uspořádal a vydal:** Čítanka pro malé čtenáře (1997); Čítanka plná humoru pro 8. a 9. ročník ZŠ (1997, s V. Jůzlovou a O. Škrbelem); Čítanka pro nejmenší s obrázky J. Lady (1998). **Redigoval:** Krevety s pepřem (almanach Literárního klubu, 1998); Dny polité kávou (almanach Literárního klubu, 1999).

LP: Kytarová přípravka pro děti 6-8 leté (Panton, 1989).

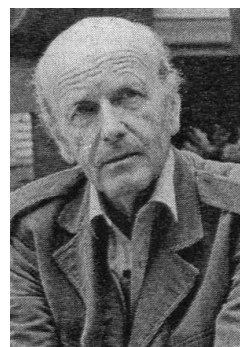
CD: Kosí bratři (1998).

LITERATURA: V. Píša: Autoři našeho regionu, Čtení pro češtináře 1995, č. 5; R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé); Kdo je kdo. Obec spisovatelů (1996); Slovník českých spisovatelů od roku 1945 (2. díl, 1998); ▲ ref. Na zemi žijí lidé: J. Urbánková, Tvorba 1962, s. 426; O. Rafaj, Červený květ 1962, č. 6 (též o sbírce Už to v nás zůstane); ▲ ref. Období slunovratu: J. Mazáč,

Červený květ 1968, č. 12; ▲ ref. Z holubí pošty: I. Štuka, ZM 1972, s. 58; ▲ ref. Pohádky s Hvězdičkou: V. Houžvička, NK 1983, č. 5; ▲ ref. Živé sny: M. Horanský, RP 24. 5. 1977; M. Blahynka, LM 1978, č. 8; ▲ ref. Kulich a Bambule: H. M., ZM 1985, s. 318; ▲ ref. Časové znamení: J. Švandelík, Práce 4. 9. 1986; J. Nejedlá, LM 1987, č. 4; ▲ ref. Ryba v kleci: V. Nezkusil, ZM 1988, s. 631; ▲ ref. Pohádkové Sluníčko: V. Píša, Průboj 2. 11. 1989; ▲ ref. Babička na inzerát: D. Šafaříková, ZM 1991, s. 181; ▲ ref. Kosí bratři: I. Zítková, NK 1993, č. 3; ▲ ref. Slonům vstup zakázán: J. Janáček, LD 1993, č. 168, s. 8; V. Stanovský, ZM 1994, s. 112; ▲ ref. Nahá láska: J. Janáček, LD 1993, č. 192, s. 8; ▲ ref. Otvírání srdce: V. Píša, Tvar 1995, č. 6; ▲ ref. Tatínkovy pohádky: (jz), Ladění 1997, č. 4; J. Janáček, LD 1997, č. 128, s. 7 (též o Čítance pro malé čtenáře); ▲ ref. Matěj a jeho svět: J. Janáček, MFD 13. 8. 1998, s. 3; ▲ ref. Hodiny v úplňku: J. Janáček, MFD 9. 12. 1998, s. 3; V. Píša, Tvar 1999, č. 3, s. 20; ▲ ref. Odysseův ostrov: J. Janáček, MFD 5. 8. 2000, s. 3; ▲ ref. Lidové písně a říkadla pro nejmenší: J. Janáček, Tvar 2001, č. 19, s. 23; **Medailonky**: P. Koukal, Průboj 26. 7. 1988 (k šedesátinám); an. Albatros 1990, č. 8-9; L. Hrabal, in Strach o moudivláčka (1996). **Interview**: L. Muška, SD magazín 1998, č. 172, s. 2; P. Koukal, SD magazín 20.-21. 4. 2002, s. 2; J. Šebelka, SvětLIK 2003, č. 1.

S U C H L Jan

* 5. 1. 1928 Zdíkovec (okres Prachatice)

Narodil se v rodině obuvníka a zedníka, který většinou pracoval v cizině jako cirkusový dělník, matčina strana měla německý původ. Od roku 1944 byl **S.** totálně nasazen v opravě leteckých motorů ve Strakoniciích. Ve Volyni navštěvoval obchodní školu (absolvoval 1946). Obchodní akademii vystudoval již v Liberci (maturita 1949), kam se s celou rodinou přestěhoval. Po maturitě pracoval v Liberci v různých řídicích funkcích. Vedl osobní oddělení bavlnářských závodů Nisan (1949-52) a v liberecké Tesle (1952-69) pracoval později jako personální náměstek. V roce 1969 přešel jako redaktor do Severočeského nakladatelství v Liberci, v letech 1971-85 byl ředitelem nového Severočeského nakladatelství v Ústí nad Labem. Dálkově vystudoval Fakultu žurnalistiky UK (1975, DP *Publicista Josef Rybák*). Roku 1985 přešel do Prahy do nakladatelství Čs. spisovatel, kde působil jako šéfredaktor do roku 1990. Od té doby podniká ve vlastním nakladatelství *Erika* (Praha), ve kterém vyšlo za třináct let zhruba 280 titulů naší i světové prózy.

📁 Od roku 1953 otiskoval **S.** reportážní črty, povídky, literární a divadelní referáty v regionálních novinách *Cesta míru*, *Průboj* (Ústí nad Labem). Dále přispíval do *Rudého práva*, *Května*, *Vlasty*, *Červeného květu* (Ostrava), *Dialogu*, *Rodiny a školy*, *Pionýra*, *Světa práce*, *Světa v obrazech*, *Květů*, *Literárního měsíčníku*, *Tvorby*, *Kmene*, *Světa socialismu*, *Venkova*, *Haló novin*, aj.

Rozhlas: Od roku 1955 spolupracoval s krajským vysíláním *Československého rozhlasu*, do kterého posílal své fejetony, prózu pro děti a reportáže. Pro liberecký rozhlas upravil drama L. Suchého **David** (1956). Je autorem také dvou vlastních her: **Pokus pro dva** (1979), **Dům pro všechny** (1983).

Televize: Napsal jednu televizní hru pro mládež: **Pohádka z našeho domu** (1981, režie S. Šimonová).

 Jeho knižní prvotinou byly v roce 1961 pohádky pro děti **Modré jezírko** a k dětské literatuře se od té doby vrací i nadále (**Zelenou stopou, Dobrodružství s vrtulníkem**, aj.). V 90. letech vznikla „Senzační“ trilogie (**Senzační trio, Senzační holka, Senzační pár**), **Alan a já** a zatím poslední dětskou knihou je **Jana, Alan a já**. Příběhy dětí a zvířat (pes a kůň) otevírají dospívající mládeži témata lidskosti, hodnot přátelství a vztahu nejen k přírodě, ale i k sobě samým. **S.** záliba v cestování se odráží i v jeho četných reportážích, které začal publikovat v průběhu 60. let. Především jej přitahuje horolezecké prostředí, z něhož vznikla řada příběhů o sportovních výkonech horolezců (**Bivak nad propastí, Akce HS, Cesta končí pod Huascaránem**, aj.). V **Črtách z pomezí** pojednává **S.** o znovuosídlování Sudet v duchu budovatelské kultury raných 50. let. Sedmdesátá a osmdesátá tvůrčí léta jsou ovlivněna komunistickou ideologií, nejprve z hlediska nositele tzv. normalizace (**Voják si nosí pušku sám, Eskorta do tmy**) a později spíše z hlediska její oběti. Vrcholem **S.** díla jsou romány **Sázka na jednu noc** a **Milenci na celý život**, zabývající se problémem národnostně smíšeného manželství, ve kterém se sudetoněmecká novomanželka sžívá s českým světem. **S.** knihy byly přeloženy do angličtiny, ruštiny, němčiny, francouzštiny, maďarštiny, slovinštiny a kazachštiny.

BIBLIOGRAFIE: **Beletrie pro děti:** **Modré jezírko** (1961); **Zelenou stopou** (1964; přepracované in *Ztracená osada*); **Červená karkulka** (1974, převyprávění); **Medvědí král** (1976, převyprávění sibiřské pohádky); **Dobrodružství s vrtulníkem** (1979, s L. Středou); **Pohádky z iglú** (česky přeprac. 1987); **Senzační trio** (1993); **Senzační holka** (1996); **Senzační pár** (1997); **Alan a já** (1999); **Jana, Alan a já** (2000). **Reportážní a ostatní próza:** **Črty z pomezí** (Rp, 1962; přepracované in *Chléb a sůl* a in *Na štěstí se nečeká*); **Řekněte své jméno** (P, 1964); **Bivak nad propastí** (Rp, 1966; pásmo o horolezcích Z. Zibrinovi, R. Kuchařovi); **Zkrocené oktany** (Rp, 1969; pásmo o motocyklovém závodníku F. Helikarovi); **Akce HS** (Rp, 1970); **Cesta končí pod**

Huascaránem (Rp, 1972; pásmo o zkáze čs. horolezecké expedice v Peru; vyšlo společně s Akcemi HS pod titulem Vteřiny mezi životem a smrtí, 1981; přeprac. 1984); Sázka na lásku (R, 1972); Voják si nosí pušku sám (PP, 1974; vyšlo rozšířené s titulem Hledání červené rukavičky, 1977; 2. rozšíření s původním titulem, 1984); Vlak na Prahu (PP, 1978); Cesty mužů (P, 1979); Chléb a sůl (Rp, PP, 1979; rozšířené pod titulem Na štěstí se nečeká, 1985); Eskorta do tmy (P, 1983; přepracované spol. s prózou Řekněte své jméno a tit. povídkou knihy Voják si nosí pušku sám v díle Ženy nepláčou, muži se nesmějí, 1989); Šok (P, 1985; spolu s Cesta končí pod Huascaránem pod titulem Dvě barvy pekla, 1989); Království boha tajgy (Rp z Jakutska, 1987); Milenci na celý život (R, 1987; spolu se Sázkou na lásku pod titulem Sázka na život, 1990); Čas jako stvořený pro lásku (R, 1995). **Práce o žurnalistice:** Publicista Josef Rybák (studie, 1980); Novinář Jan Šverma (E, 1981). **Texty k fotografickým publikacím:** Na shledanou, Krkonoše (1977; přeprac. pod titulem Na shledanou v Krkonoších, 1984; dále in Na štěstí se nečeká); Jizerské ticho (1978; také in Na štěstí se nečeká); Na shledanou, Povltaví, Posázaví (1979; také in Na štěstí se nečeká); Olympijské hry v obrazech (1980); Severní Čechy (1985; také in Na štěstí se nečeká). **Překlady:** A. E. Wiedeová: Netvor ze Samarkandu (1958); H. D. Schmidt: Visutá hrazda (1960); F. Mowat: Lidé v zoufalství (1974). **Příspěvky ve sbornících:** Polní květy (1958); To všechno člověk (1964). **Uspořádal a vydal:** Anekdoty z ateliérů (1973); Šedesát let bojů, práce a vítězství Komunistické strany Československa na severu Čech (1981, s J. Požárským).

LITERATURA: P. Bílek, 175 autorů (1982); V. Kovařík, Literární toulky po Čechách (1984); Čeští spisovatelé 20. století (1985); Slovník české literatury 1970-1981 (1985); V. Heger: J. S. (1989; obsahuje i bibliografii); P. Kosatík, heslo J. S. in Malá galerie autorů Čs. spisovatele (1989); Školní četba na dlani (1992, 1996, 2001); R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé); Slovník českých spisovatelů od roku 1945 (2. díl, 1998); Slovník českých autorů knih pro chlapce (2000); Kdo je kdo. Osobnosti české společnosti (2002); ▲ ref. Eskorta do tmy: M. Vacík, LidD 15. 2. 1984; ▲ ref. Voják si nosí pušku sám: J. Dvořák, LM 1985, č. 2; ▲ ref. Ztracená osada: O. Chaloupka, Tvorba 1985, č. 24, příloha Kmen; ▲ ref. Milenci na celý život: V. Rzonek, RP 7. 1. 1988; Š. Vlašín, LM 1988, č. 8; Z. Bastlová, Tvorba 1987, č. 48, příloha Kmen; ▲ ref. Pohádky z iglů: O. Chaloupka, ZM 1988, s. 30; ▲ ref. H. Hrzalová, Haló noviny 15. 5. 1996; ▲ ref. Senzační trio: J.

Vokatá, LD 1994, č. 3, s. 8; ▲ ref. Senzační holka: J. Vokatá, LD 1997, č. 23, s. 6; ▲ ref. Jana, Alan a já: V. Medek, LD 2001, č. 52, s. 7.

Interview: J. Votruba, Průboj, 4.-5. 2. 1978; M. Černík, RP 30. 10. 1992; J. Vokatá, LD 1996, č. 20, s. 7; J. Vokatá, LD 1998, č. 41, s. 8; J. Vokatá, LD 2000, č. 124, s. 11.

Š E B E L K A Jan

* 22. 3. 1951 Děčín

Navštěvoval v letech 1968-1971 Střední průmyslovou školu strojní ve Varnsdorfu. Po povinné vojenské službě v Pardubicích a Seredi (Slovenská republika) nedostudoval pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem, živil se jako závozník a zemědělský dělník. Práci vychovatele na internátu MZ Liberec (Montážní závody Liberec) se věnoval 16 let (1976 – 1992), kde se stal později vedoucím celého zařízení. Při zaměstnání vystudoval na FAMU obor scenáristika a dramaturgie (1980 – 1986). Diplomovou prací na téma *Pravdivé zobrazování komunisty ve filmu a literatuře* pětileté studium, kvůli politické nepřijatelnosti tématu, neuzavřel. Podařilo se mu to až na druhý pokus prací *Severočeská literární škola ve filmu*. Získal titul Mgr. Od roku 1993 se dostal k žurnalistickému povolání jako redaktor oblastního obdeníku Region. V roce 1995 nastoupil do Libereckého dne, kde měl na starosti postupně téměř všechny rubriky, především se věnoval komunální politice. Poslední tři roky zastával funkci píšícího zástupce šéfredaktora. V současné době působí již třetím rokem (od 31.1.2001, kdy s ním nebyla prodloužena smlouva pro jeho nezávislost) jako novinář na volné noze, spisovatel a cestovatel. Plně se věnuje své prozaické činnosti, spolupracuje s některými týdeníky a měsíčníky. Pravidelně také přispíval do rozhlasu (ČR 6 *Rádio Svobodná Evropa*). Jeho zálibou je fotografování a svými pracemi přispívá do

českého i zahraničního tisku (Sächsische Zeitung), účastní se výstav. Je jedním ze zakládajících členů Kruhu autorů Liberecka.

📁 **Periodika:** SvětLIK (je členem redakční rady), MFD, Liberecký den, Region, Sächsische Zeitung, Koktejl. Svými recenzemi a ukázkami z próz přispívá na internetové stránce <www.libereckelisty.cz>.

Film: Spolu s Ottou Hejnicem napsal v roce 1985 dva *filmové scénáře* (**Dvanáct stupňů ke štěstí; Bomba**), které ovšem nebyly odbornou veřejností přijaty. V osmdesátých letech se měl v Brně natáčet scénář jeho televizní hry **Přátelství bez lana**. Těsně před realizací však byly přípravné práce zastaveny.

✍️ V sedmdesátých a osmdesátých letech publikoval příležitostně povídky a zúčastnil se úspěšně několika literárních soutěží. Na počátku osmdesátých let spolupracoval s odpovědným redaktorem Severočeského nakladatelství Oldřichem Škrbelem na novele **Rozhledna Helena**. Když byla kniha připravena do tisku, přišel rok 1989 a Severočeské nakladatelství zaniklo. V roce 2001 debutoval knihou **Kdy s lunou do postele**, jejíž spoluautorkou je astroložka Alena Kárníková z Trutnova. Jedná se o sexuální astrologické horoskopy a kalendář na rok 2002. Ve stejném roce vydal první díl „*Liberecké tragikomedie*“ s názvem **Případ spravedlivého vraha**, který je fabulován v detektivním duchu. Hlavním hrdinou celé trilogie je novinář Marek Kafka, jenž je přísným a nekompromisním analytikem a glosátorem společnosti v Liberci na konci druhého tisíciletí a vlastní výrazné autobiografické charakterové vlastnosti, profesní znalosti a zkušenosti. Popisované události a aféry se svým někdy až nechutným politickým pozadím se vesměs opravdu odehrály. Některé postavy s lehce pozměněnými jmény mají svou reálnou předlohu v lidech, kteří v Liberci stále žijí a zastupují vysoké funkce. Pět vražd, které podivným způsobem souvisejí s poměrně nedávnými zločiny utahují smyčku na krku nekompromisního novináře. On se všemu brání vtipem, sarkasmem, alkoholem a sexem. V druhém díle nazvaném **Smrt podle Marka** opustil **Š.** detektivní žánr a zobrazil svět kolem nás pomocí bohatě strukturovaného děje. Pokusil se o jakýsi společensko-psychologický thriller, ve kterém představuje pestřejší paletu sociálních rolí, tedy nejen ty, kteří mají moc (zbohatlíci, novináři, politici,...), ale zároveň i voliče a čtenáře novin. Závěrečný díl trilogie pracovně nazvaný **Perpetuum mobile aneb Vládcové** (Vládcové - inspirace nejznámější Machiavelliho knihou) psán formou

„politického westernu“ je před tiskem. Trilogii propojují společné rysy libereckých reálií, tematiky problémů z oblasti komunální politiky, osobní život Marka Kafky a hledání smyslu plahočení se po tomto světě.

Autor píše své knihy na zahraničních cestách, na nichž ho doprovází kokršpanělka Mítja. Případ spravedlivého vraha vznikl na Hvaru, Smrt podle Marka v portugalském Algarve a třetí díl trilogie na Sicílii.

BIBLIOGRAFIE: **Próza:** Kdy s lunou do postele (horoskop a kalendář na rok 2002, 2001); Případ spravedlivého vraha (R, 2001); Smrt podle Marka (R, 2002). **Fotografická spolupráce:** Pes k obraně osob a ochraně majetku aneb Člověče, neboj se, máš-li psa! (příručka pro majitele psů, 1996); Hrádecko a Chrastavsko (regionální publikace, 2001); Třicet výletů po Trojmezí (turistický průvodce, 2001).

LITERATURA: ▲ ref. Případ spravedlivého vraha: (zub), LD 2001, č. 261, s. 8 (též o Kdy s Lunou do postele).

!

TYPLT Jaromír

* 25. 7. 1973 Jilemnice

Od dětství žije v Nové Pace v Podkrkonoší. Je třetím ze čtyř synů zdravotní sestry a dřevorubce. V Pace vystudoval gymnázium (1987-1991, maturita) a hned poté byl přijat ke studiu bohemistiky a dějin umění na FF UK. Z dějin umění po dvou semestrech přešel na filozofii a v roce 1997 studium uzavřel diplomovou prací *Proměny českého surrealistického textu mezi lety 1938-1953*. Tato práce mu byla později uznána i jako rigorózní (v roce 2001, titul PhDr.). Do Liberce se přistěhoval v roce 1997 a nastoupil zde na civilní vojenskou službu ve sdružení pro péči o duševně nemocné Fokus – Myklub (do r. 1999). V letech 1999-2001 vystupoval na různých místech České republiky a tzv. „zmutovaným autorským čtením“. Roku 2000 přijímá místo výstavního dramaturga ve fotografické galerii (Malá výstavní síň), kde působí dodnes.

📁 Publikoval v revue *Iniciály* (člen redakčního kruhu v letech 1990-1993), brněnském *Hostu* (člen redakce v roce 1994), *Vokně*, *Revolver Revui*, *Aluzi*, *Ateliéru*, *Tvaru*, *Sklepníku* (Hořice), *Protimluvu*, *Psím víně*, *Sojkách v hlavě*, *Intervenci*, *Scriptu*, *Literárních novinách*, *Kavárně AFFA*, *Umělci*, *Notesu* a dalších. Některé ukázky z jeho básnické a prozaické tvorby jsou zveřejněny na portálu <www.libereckelisty.cz>. Kritické statě se vyznačují smyšleným druhým křestním jménem Filip, případně jen iniciálou E. Užívá šifry tjf. V příloze literárního obtýdeníku

Tvar vyšla dramata **Kdo vsloupí, neprokloubí** a **Dříve než vzápětí** (1994, č. 9). V Nové Pace se věnoval samizdatovým edicím. Již v letech 1990-1992 vydal pár svých prací v rukopisné edici *Demolice* – **Procitající teugros** (1990); **Epocha Setmění** (1992, 25 exemplářů). V *Pakárně* (1996-1998) vyšly čtyři svazky textů jiných autorů (Mácha, Koch, Kocourek aj.) vztahujících se k Pace. V současné době vede soukromou edici *Ještě teď*, kde zatím vyšla T. esej **Kakofroň** (2001).

Ze záliby ve vydávání malonákladových tisků či bibliofilii vzešla také řada graficky unikátních autorských knih na surovém ručním papíře. Výrazná je spolupráce především s libereckým grafikem Janem Měřičkou, k jehož grafikám tvoří T. texty nebo je doplňuje již dříve napsanou poezií – **Vniveč** (1999, 1 exemplář); **Hlavalomy** (2000, 2001, cca 5 exemplářů); **Instinktea** (2001, cca 5 exemplářů); **Sběř** (2001, cca 5 exemplářů); **Až Tě** (2002, 1 exemplář). Některé z těchto textů byly přeloženy do francouzštiny Jerômem Boyonem (Hlavalomy: **Les crase-têtes**, 2002, 2003; Sběř: **La racaille**, 2003) a text Instinktea Róžou Domašcynou do němčiny (**Instinktea**, 2003). Další bibliofilské tisky vznikly spolu s kresbami Víta Ondráčka (**Oči pro plášť**, 1996, 4 exempláře) a s fotografiemi Viktora Kopasze (**Zajetí/ Fogság**, 2001, 30 exemplářů).

Je autorem několika esejistických textů z různých uměleckých oblastí, především z let 1996-2002, např. film (Petr Marek, Kavárna AFFA 1997, č. 6), malířství (Vladimír Kokolia, Umělec 1998, č. 8), filozofie (Martin Heidegger, Literární noviny 1996, č. 10), fotografie (Alois Nožička, Host 2001, č. 3; Hynek Alt, Ateliér 2001, č. 7; Viktor Kopasz, Host 2002, č. 6), grafika (Jan Měřička, Ateliér 2002, č. 10), literatura (Věra Linhartová, doslov k souboru próz V.L.: Meziprůzkum nejbliž uplynulého. Prostořeč. 1993; Ladislav Klíma, Host 1994, č. 3; Michal Ajvaz, doslov k souboru próz M. A.: Návrat starého varana, 2000,...).

 Do literatury vstoupil počátkem 90. let jako autor z okruhu časopisu Iniciály. Psát ovšem začal již koncem 80. let na gymnáziu. Období do roku 1995 by se dalo charakterizovat jako typicky Typltovské. Patří sem „heavymetalová mše f-moll“ **Koncerto grosso**, v edici Demolice vydaný **Procitající teurgos** a **Epocha Setmění** - Kytaromachie, prozaické práce **Pohyblivé prahy chrámů** a **Zápas s rodokmenem**, básně **Ztracené peklo**, dramata **Dříve než vzápětí** a **Kdo vsloupí, neprokloubí** a jiné. Technicky T. navazoval na některé surrealistické postupy, sám se dokonce po jistou dobu prohlašoval za tajnou reinkarnaci Salvadora Dalího. Jeho rané texty se

vyznačují jistou imaginací, nespoutanou produkcí básnických obrazů vedoucích až do krajností v prožívání. Neustálé metaforické přívlastky, neologismy, formule, tituly, divná jména, nepředstavitelná obraznost, řádky bez smyslu a významu stojí vedle sebe bez určitého vnitřního vztahu, bez napětí. Povšechná gesta bez snahy o pochopení odrážejí obecnější dorozumívací krizi mezi lidmi. Tento druh výmluvy byl v případě mladého autora určující a v řadách literárních kritiků rozpoutal nejednu polemiku (např. ve Tvaru, 1993). V roce 1994 získal **T.** za svou sbírku **Ztracené peklo** Cenu Jiřího Ortena, udělovanou každoročně nejúspěšnějším mladým autorům. Ve svém esejistickém manifestu **Rozžhavená kra** (časopisecky publikovaný s podtitulem **Vratifest** v Iniciálách 1993) zavrhuje veškerou novodobou konvenčnost v umění a literatuře. Druhé tvůrčí období, po roce 1995, se liší a je patrný posun k větší komunikativnosti textové výpovědi. Obrazů ubývá a je kladen i větší důraz na jazykovou stránku-obraty, refrény. Více se orientuje na prozaickou tvorbu a vzdaluje se od svých původních fantaskních východisek. Text **Opakem o překot** věnoval Nové Pace.

Konstantními prvky v **T.** tvorbě je atmosféra Podkrkonoší, Novopacka, objevující se již od raných děl, a také zájem o iracionální, mýty a mysteria, související se vztahem k filozofii.

Práce s lidmi ve společnosti Fokus-Myklub probudila v **T.** nadšení pro tzv. „*Art brut*“ (neškolené umění, umění v surovém stavu). Edičně se začal věnovat autorům jako např. Hana Fousková, Helena Skalická, Zdeněk Košek, aj. Od roku 1999 pořádá autorská čtení, při kterých používá i reálných zvuků a nahrávek, jeho výstupy se formou blíží až divadelní roli.

BIBLIOGRAFIE: Beletrie a práce o literatuře: Koncerto grosso (BB, 1990); Procitající teurgos (BB, 1990); Pohyblivé prahy chrámů. Kniha deflorací (PP, 1991); Epoque Setmění. Kytaromachie (BB, 1992); Zápas s rodokmenem. Groteskní mýtus (P, 1993); Oči pro plášť (P + texty I. Curtise přeložené P. Fantysem, 1994); Dříve než v zápětí. Kombinovaná agrese (D, 1994); Rozžhavená kra. Vratifest (E, 1996); Opakem o překot (P, 1996, fotografie A. Kuneš); Kakofroň (E, 2001); Víra v únavu (P, 2003). **Výbor:** Ztracené peklo. Dryjáky z magmatu a černé žluči (BB, 1994). **Příspěvky ve sbornících:** Koniny....a taky blbiny (1996); Šnykerikyk. Miroslavu Červenkovi k pětadesátinám studenti FF UK Praha (1997). **Uspořádal a vydal:** J. Synecký: Kniha Altdorferova (1994); M. Koch: Panický Kumburk (1996); Konfese

Ladislava Zívra (1997); P. Kofroň: Tón ne (1998); J. Kocourek: Jensen a lilie (1998); H. Fousková: Jizvy (1998); Síňka (sborník, Malá výstavní síň LB, 2000); H. Skalická: Láska ve vodě (2000); Z. Košek: Jak se dělá počasí (2001).

LITERATURA: Mirek Kovařík představuje, Tvar 1991, č. 2.; L. Machala: Průvodce po nových jménech české poezie a prózy 1990-1995 (1996); Spisovatelé Novopacka (1997); Janoušek, P. a kol.: Slovník českých spisovatelů od roku 1945 (2.díl, 1998); Slovník českých spisovatelů (2000); Kdo je kdo. Osobnosti české současnosti. (2002); ▲ ref. Koncerto grosso: V. Novotný, MFD 8. 1. 1991; P. Janáček, LidN 29. 1. 1991; M. Cais, PL 31. 1. 1991; M. Štemberková, LidD 7. 3. 1991; P. A. Bílek, Tvar 1991, č. 14; J. Jůzl, Labyrint 1991, č. 2; I. Brezina, Iniciály 1991, č. 16; A. Blažejovská, Almanach autorů 1991, č. 2; D. Maňas-Kaňas, Host 1992, č. 8; ▲ ref. Procitající teurgos: J. Jůzl, Tvar 1991, č. 36; ▲ ref. Pohyblivé prahy chrámů: P. Janáček, LidN 26. 3. 1992; P. A. Bílek, MFD 17. 6. 1992; M. Exner, Tvar 1992, č. 37; ▲ ref. Epocha Setmění: M. Pilař, Tvar 1992, č. 36; P. Nádvorníková, Iniciály 1993, č. 33; ▲ ref. Zápas s rodokmenem: V. Novotný, NK 1993, č. 47; P. Hruška, Tvar 1995, č. 7; ▲ ref. Ztracené peklo: V. Novotný, Práce 28. 9. 1994; J. Šimůnek, SS 6. 10. 1994; P. Janáček, LidN 12. 11. 1994; I. Vágner, NK 1994, č. 34; P. Ctibor, Tvar 1994, č. 17; J. Flajšman, Obratník 1994, č. 8; M. Šokarts, Moravskoslezský den 1. 12. 1994; L. Brožek, RP 6. 2. 1995; D. Maňas, Proglas 1995, č. 3; V. Skalická, LN 1995, č. 37; S. Denemarková, Psí víno 2002, č. 22; ▲ ref. Rozžhavená kra: L. Sedláková, NK 1996, č. 43. **Studie**: P. A. Bílek: Anti-Typlt, Tvar 1993, č. 24; M. C. Putna in My poslední křesťané (1994); M. Petříček: Typlt sentimentální, Host 1994, č. 3; J. Trávníček: Básnické pokolení devadesátých let, Host 1997, č. 1; M. Petříček: J. Typlt: Nakažlivost poezie, Host 2001, č. 10; P. Poslední: Paměť hor. Z literárního povědomí východních Čech po roce 1945. 2001, s. 128-131. **Přehledy**: E. Petruš, L. Machala a kol.: Panorama české literatury. 1994, s. 407; V. Novotný: Nová česká literatura. 1995, s. 28; J. Štolba: Poezie jako výmluva. Bítov 97. 1998, s. 23-28; M. Balašík: Náčrt typologie nejmladší poezie. Bítov 97. 1998, s. 29-36; Z. Kožmín, J. Trávníček: Na tvrdém loži z psího vína. 1998, s. 258-259; **Internetový odkaz**: <www.typlt.czechian.cz> **Interview**: P. Kosatík, LM 1990, č. 1; P. A. Bílek, Iniciály 1990, č. 10-11; L. Marks, Vokno 1991, č. 23; I. Brezina, Reflex 1991, č. 35; N. Maeurová, Tvar 1994, č. 20.

Z A P L E T A L Miloš

* 13. 1. 1930 Prostějov

Narodil se v rodině krejčovského dělníka, mládí prožil v Pardubicích. Zde navštěvoval obchodní akademii, kde roku 1949 maturoval. Poté odešel do Prahy a tam studoval na PF UK tělesnou výchovu (absolvoval 1954). Během studia se seznámil se skautskými ideály, které dále formovaly jeho celoživotní pedagogickou činnost a literární tvorbu. Velkou zásluhu na tom měl *Pavel Křivský*, který vedl vysokoškolský roverský kmen „*Kruh*“, jehož se stal **Z.** členem a pracoval v něm do Křivského zatčení v r. 1952. V letech 1954-57 působil jako asistent katedry TV na AMU v Praze a současně soukromě studoval orientalistiku a bengálštinu. V roce 1957 se přestěhoval do Liberce, od té doby zde žije, věnuje se literatuře a nakladatelské činnosti. V roce 1968, po obnovení skautingu, založil libereckou *Dvanáctku*. Začal přispívat do časopisu *Junák* a v roce 1969 se stal na několik měsíců zástupcem šéfredaktora. Po likvidaci skautského sdružení v r. 1970 se účastnil např. Prázdninových škol pro mládež v Lipnici a dále vedl skauty pod hlavičkou Svazu českých turistů. Roku 1990 vytvořil koncepcí časopisů *Skaut-Junák* a *Skauting* (redigoval) a r. 1997 vznikl časopis *Roverský kmen*, který **Z.** rediguje. Od r. 1991 je redaktorem pedagogické knihovničky *Skautské kmeny* v libereckém nakladatelství *Skauting*, jehož je také zakladatelem.

📁 Publikoval od 60. let své povídky, překlady z bengálštiny, angličtiny a ruštiny, články s pedagogickou tematikou a náměty ke hrám v periodikách *Komenský, Vedoucí pionýrů, Turista, Nový Orient, ABC mladých techniků a přírodovědců, Sedmička, Stezka, Ohníček, Větrník*. Ve Stezce vycházely na pokračování prózy **Ostrov přátelství I.** (1971-72; verze prózy Sedmička), **Tábor u jezera I.** (1972-73; verze prózy Ostrov přátelství) a překlad knihy J. W. Lippincota: *Syn divočiny* pod titulem **Zkouška odvahy I.** (1976-77; verze prózy Stezky odvahy). V časopise Skaut-Junák byla otiskovány **Příběhy Starého vlka** (1990) a roku 1999 zde v příloze vyšel **Rádce družinových rádců a rádkyň. Z.** se také podílel na sešitovém vydávání *Rádce skautské družiny*. Tyto sešitky kapesního formátu vycházely v Liberci každý měsíc roku 1969 a od ledna jako příloha časopisu *Junácký činovník*. V této tradici pokračoval v kolektivu spolupracovníků v letech 1990-91 a 1991-92 v obnoveném časopise Skauting.

✍ V 60. letech začal psát prózu pro děti, **Světlušky**, příběh venkovských dětí nacvičujících o prázdninách divadelní představení a novelu o citovém a osobním dozrávání **Lovec hvězd**. Poté tematicky navazoval na tvorbu J. Foglara, více však respektuje problémy reálného života současných dětí. Zabývá se tématy jako např. motiv osamělosti postiženého dítěte (**Sedmička, Ostrov přátelství**), zobrazuje činnost přírodovědců a ekologů, sepjetí člověka s přírodou (**Stezka odvahy, Soví jeskyně**). Velkým přínosem Z. tvorby jsou umělecko-naučné práce, které beletrizovanou formou objevují různé přírodní procesy a nové souvislosti se zdánlivě všedními předměty. Stěžejním dílem jsou různé encyklopedie her, vznikající v průběhu několika desetiletí usilovného sbírání materiálu z celého světa. Jeho práce byly přeloženy do němčiny, slovenštiny, rumunštiny, estonštiny, japonštiny, aj.

BIBLIOGRAFIE: Beletrie pro děti a mládež: Světlušky (P, 1964); Lovec hvězd (P, 1970); Sedmička. Klukovská dobrodružství na řece (P, 1976); Stezka odvahy (P, 1982); Ostrov přátelství (P, 1983, 2. díl prózy Sedmička); Soví jeskyně (P, 1989); **umělecko-naučné práce:** Tisíc malých dobrodružství 1, 2 (edice OKO, 1961); Kouzelné brýle (edice OKO, 1963; přepracované vydání 1972); Pět olympijských kruhů (1964); Objevy bez konce (1967, s J. Schmidem); Prázdniny pod stanem (1971); Výpravy za dobrodružstvím (1986). **Pedagogické příručky a práce o hrách:** Hry v přírodě (1958; přepracované 1965; pod titulem Junácké hry v přírodě 1970;

pod titulem Skautské hry v přírodě 1991); Drobné hry, závody a soutěže (1960); Cvičení v přírodě (1960, s B. Kosem); Pokladnice her (1968); Jak vést letní tábor (1969); 1000 her. Encyklopedie her. 1000 her v tělocvičně, na hřišti, na louce, ve městě, v terénu, v místnosti (1973); Organizátor her. Rady a návody k plnění a získání odznaku odbornosti (1982); Kniha hlavolamů (1983); Velká encyklopedie her 1-4 (1: Hry v přírodě, 1985; 2: Hry v klubovně, 1986; 3: Hry na hřišti a v tělocvičně, 1987; 4: Hry ve městě a na vsi, 1988); Špalíček her (1988); Zlatý fond her (1990); Velká kniha deskových her (1991); Rádce skautské družiny (1991); Skautské hry v klubovně (1992, s J. Foglarem); Skautský oddíl 2 (2 díly, 1993); SACHEMŮV odkaz (herní návod, 1993, s I. Mackovou); Zpěvník (1994); Skautské hry ve městě (1994); Skautská praxe I., II. (1995); Skauting (1995); Stezka zdatnosti (1995, s B. Kosem, K. Weignerem); Etapové hry (1997, s J. Foglarem, J. Chourem); Skautská družina (1997, s J. Novákem); Vycházky, výlety, výpravy (1998); Vycházky a výlety s dětmi (2003). **Účast v týmových pracích:** VI. Rogl: Správnou stopou (1969); Skautský tábor (1993); Skautský oddíl III. (1996); Program skautských táborů (1997); Buď připraven (1998); Rukodělné práce (1998). **Překlady:** R. Thákur: Problémy výchovy (1960, in Spisy R. T., sv. 3, Povídky, eseje, projevy) + Věvec povídek (1962); T. E. Seton: Stopy v divočině (1968), Z lesního království (1969), Kniha lesní moudrosti (1970), Povídky od táborového ohně (1972), Král vlků (1974), Blesk, povídky z divočiny (1998, sebrané spisy, sv. 2), Zvířata hrdinové (1998, sebrané spisy, sv. 3), Děti divočiny (1999, sebrané spisy, sv. 4), Král vlků (1999, sebrané spisy, sv. 7), Kazatel z Cedrové hory (2000, sebrané spisy, sv. 5), Přátelé divočiny (2000, sebrané spisy, sv. 9), Arktické prerie (2001, sebrané spisy, sv. 8), Rolf zálesák (2001, s K. Bémem), Indiáni (2002), Děti divočiny doma (2002, sebrané spisy, sv. 6). **Uspořádal a vydal:** R. Thákur: Hladné kamene (slovensky, Bratislava 1961); J. Foglar: Výprava na Yucatan (výběr z kronik Foglarova oddílu, 1990), Kronika Hochů od Bobří řeky 1., 2. díl (1996), Z Bobří hráze (1999, sebrané spisy J. F., sv. 24, výběr z časopisů); Hry Jaroslava Foglara (2000, sebrané spisy J. F., sv. 25).

LITERATURA: R. Karpaš: Kniha o Liberci (1996, stať M. Exnera: Liberečtí spisovatelé); P. Janoušek: Slovník českých spisovatelů od roku 1945 (2. díl, 1998); ▲ ref. Kouzelné brýle: J. Foglar, ZM 1964, s. 128; ▲ ref. Pět olympijských kruhů: G. Vlk, Čs. sport 12. 12. 1964; ▲ ref. Objevy bez konce: I. Zítková, NK 1967, č. 25; O. Kryštofek, reportér 1967, č. 13; ▲ ref. Lovce hvězd: R. Ditmar, MF 3. 9. 1970; ▲ ref.

Stezka odvahy: V. Nezkusil, ZM 1983, s. 253; ▲ ref. Výpravy za dobrodružstvím: J. Lukeš, SS 15. 1. 1987; ▲ ref. Špalíček her: Z. Zapletal, Komenský 114, 1989-90, č. 1; ▲ ref. Soví jeskyně: V. Nezkusil, ZM 1990, s. 368. **Medailonky:** M. Nevrlý: Spisovatelé skauti – Miloš Zapletal, Skauting 1991, č. 4, s. 18; I. Macková, V. Nosek: Miloš Zapletal – Zet, Skauting 1996, č. 5, s. 21, č. 6, s. 21-22. **Interview:** S. Hrnčič, Albatros 1987, č. 10; J. Šebelka, LD 1999, č. 242, s. 5.